

**UNIVERZITA PARDUBICE
FAKULTA EKONOMICKO – SPRÁVNÍ**

Založení Mikroregionu Chrudimsko a jeho vliv na mikroregion

Radek Valášek

**Diplomová práce
2009**

Univerzita Pardubice
Fakulta ekonomicko-správní
Ústav veřejné správy a práva
Akademický rok: 2008/2009

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Radek VALÁŠEK**
Studijní program: **N6202 Hospodářská politika a správa**
Studijní obor: **Ekonomika veřejného sektoru**

Název tématu: **Založení Mikroregionu Chrudimsko a jeho vliv na mikroregion**

Zásady pro vypracování:

Úvod

1. Obecná charakteristika svazků obcí
2. Historie a současný stav Mikroregionu Chrudimsko
3. Budoucí vývoj vybraného mikroregionu
4. Shrnutí poznatků

Závěr

Rozsah grafických prací: –
Rozsah pracovní zprávy: cca 50 stran
Forma zpracování diplomové práce: tištěná/elektronická

Seznam odborné literatury:

- [1]Peková J. Hospodaření a finance územní samosprávy. 1. vyd. Praha:Management Press, 2004. 375 s. ISBN 80-7261-086-4
- [2]Rektořík J., Šelešovský J. Strategie rozvoje měst, obcí a regionů a jejich organizací. 1. vyd. Brno:ESF MU, 1999. 140 s. ISBN 80-210-2126-8
- [3]Marková H. Finance obcí, měst a krajů. 1. vyd. Praha: ORAC, s. r. o.,2000. 190 s. ISBN 80-86199-23-1
- [4]Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích
- [5]Zákon č. 129/2000 Sb., o krajích
- [6]Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů

Vedoucí diplomové práce: **PhDr. Miloš Charbuský, CSc.**
Ústav veřejné správy a práva

Datum zadání diplomové práce: **30. června 2008**

Termín odevzdání diplomové práce: **1. května 2009**

doc. Ing. Renáta Myšková, Ph.D.

děkanka

L.S.

prof. PhDr. Karel Lacina, DrSc.

vedoucí ústavu

V Pardubicích dne 21. července 2008

Prohlášení:

Tuto práci jsem vypracoval samostatně. Veškeré literární prameny a informace, které jsem v práci využil, jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

Byl jsem seznámen s tím, že se na moji práci vztahují práva a povinnosti vyplývající ze zákona č. 121/2000 Sb., autorský zákon, zejména se skutečností, že Univerzita Pardubice má právo na uzavření licenční smlouvy o užití této práce jako školního díla podle § 60 odst. 1 autorského zákona, a s tím, že pokud dojde k užití této práce mnou nebo bude poskytnuta licence o užití jinému subjektu, je Univerzita Pardubice oprávněna ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložila, a to podle okolností až do jejich skutečné výše.

Souhlasím s prezenčním zpřístupněním své práce v Univerzitní knihovně Univerzity Pardubice.

V Pardubicích dne 27. dubna 2009

Radek Valášek

Anotace

Tato diplomová práce se zabývá rozvojem Mikroregionu Chrudimsko a jeho vlivem na území mikroregionu.

V teoretické části jsou objasněny základní pojmy jako region, mikroregion a právní úprava dobrovolných svazků obcí. Praktická část obsahuje socioekonomický profil Mikroregionu Chrudimsko včetně rozboru jednotlivých oblastí, je zpracována SWOT analýza mikroregionu, rozbor projektů realizovaných Mikroregionem, jejich vliv na rozvoj mikroregionu a další možnosti vývoje

V závěru práce jsou shrnuty získané poznatky.

Klíčová slova

Region, mikroregion, Mikroregion Chrudimsko, SWOT analýza, regionální rozvoj

Title

The emergence of Microregion Chrudimsko and its impact on microregion

Anotation

This thesis deals with the development of Microregion Chrudimsko and its impact on the microregion.

In the theoretical part are explained basic terms such as region, mikroregion and legislation of voluntary unions of municipalities. The practical part includes socio-economic profile of Microregion Chrudimsko various areas, including analysis, SWOT analysis of mikroregion is processed, the analysis of projects realized by mikroregion, their influence on the development of mikroregion and other development opportunities

At the end of the work are summarized lessons learned .

Keywords

Region, mikroregion Mikroregion Chrudimsko, SWOT analysis, regional development

Obsah

Úvod	10
1 Regiony a mikroregiony	12
1.1 Teorie regionu.....	12
1.1.1 Koncepce regionu.....	12
1.1.2 Vlastnosti regionu	13
1.2 Řád a hierarchie regionu v teorii	15
1.2.1 Teorie centrálních míst.....	15
1.2.2 Lösschova ekonomická krajina	17
1.3 Řád a hierarchie regionu v praxi.....	18
1.4 Pojem mikroregion a právní možnost vzájemné spolupráce obcí	20
2 Právní úprava fungování dobrovolných svazků obcí	24
2.1 Právní úprava DSO	24
2.2 Založení svazku obcí.....	25
2.3 Předmět činnosti DSO.....	26
2.4 Majetek a hospodaření DSO.....	27
2.5 Členství v DSO.....	28
2.6 Zrušení a zánik svazku obcí	28
3 Charakteristika Mikroregionu Chrudimsko	29
3.1 Poloha.....	29
3.2 Historie	30
3.3 Cíle	30
3.4 Členské obce.....	30
3.5 OBYVATELSTVO.....	31
3.5.1 Vývoj počtu obyvatel a věková struktura.....	31
3.5.2 Vzdělanostní struktura.....	32
3.5.3 Ekonomická aktivita.....	32
3.5.4 Nezaměstnanost	32
3.6 TECHNICKÁ INFRASTRUKTURA.....	33
3.6.1 Doprava	33
3.6.2 Inženýrské sítě	34
3.6.3 Nároky na infrastrukturu	36
3.7 HOSPODÁŘSKÁ CHARAKTERISTIKA	39
3.7.1 Zaměření výroby	39
3.7.2 Největší zaměstnavatelé	39
3.7.3 Hospodaření obcí	40
3.7.4 Stav domovního a bytového fondu	41
3.8 VYBAVENOST OBCÍ	43
3.8.1 Školy a školská zařízení	43

3.8.2	Zdravotnická a sociální zařízení	44
3.8.3	Obchodní síť	44
3.8.4	Další služby.....	45
3.9	REKREACE A CESTOVNÍ RUCH.....	46
3.9.1	Přírodní valority	46
3.9.2	Historické památky	48
3.9.3	Kulturní a společenské akce	52
3.9.4	Sportovní možnosti	53
3.9.5	Plánované rekreační využití území	55
3.10	EKOLOGIE.....	56
3.10.1	Stav životního prostředí.....	56
3.10.2	Přírodní zdroje	58
3.11	SPOLUPRÁCE OBCÍ MIKROREGIONU.....	59
3.12	SWOT ANALÝZA.....	61
3.12.1	SILNÉ STRÁNKY (S).....	62
3.12.2	SLABÉ STRÁNKY (W).....	63
3.12.3	PŘÍLEŽITOSTI (O).....	64
3.12.4	HROZBY (T).....	65
4	Programy vhodné pro svazky obcí	66
4.1	Program obnovy venkova.....	66
4.2	Regionální operační programy	67
	ROP NUTS II Severovýchod	67
5	Analýza projektů na rozvoj Mikroregionu Chrudimsko.....	69
5.1	Strategické potřeby vytyčené MCH.....	69
5.2	Analýza konkrétních projektů na rozvoj Mikroregionu Chrudimsko.....	70
5.2.1	Projekt webových stránek.....	70
5.2.2	Propagační materiály měst a MCH	70
5.2.3	Strategický plán rozvoje	70
5.2.4	Pasportizace a oprava drobných památek.....	71
5.2.5	Projekt cykloturistických tras	74
5.2.6	Projekt „Rekreační lesy Podhůra“.....	77
5.2.7	Další příspěvky MCH k rozvoji.....	79
5.2.8	Zhodnocení přínosu projektů.....	79
	Závěr.....	81
	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	82
	Elektronické zdroje	83
	Seznam Příloh	84

SEZNAM TABULEK

Tabulka 1: Technická vybavenost obcí v Mikroregionu Chrudimsko	34
Tabulka 2: Nároky na infrastrukturu	36
Tabulka 3: Přidělení dotací na opravu drobných památek	72

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obrázek 1: Umístění Mikroregionu Chrudimsko	30
---	----

Použité zkratky

DSO	-	Dobrovolný svazek obcí
MCH	-	Mikroregion Chrudimsko
EU		Evropská unie
ROP		Regionální operační program
ČOV		čistička odpadních vod
CHKO		chráněná krajinná oblast
PR		přírodní rezervace
DPS		domy s pečovatelskou službou
ČSÚ		Český statistický úřad
ÚP		úřad práce

Úvod

V České republice existuje přes 6000 obcí, což řadí ČR na přední příčky v počtu obcí na 1 obyvatele. Značný počet těchto obcí, obzvláště malé obce, se musí potýkat s řadou problémů. Ve snaze je řešit nebo alespoň je zmírnit dochází v poslední době k výrazné spolupráci mezi obcemi a jejich následné sdružování do svazků obcí. Někdy se pro ně užívá také označení mikroregiony.

Hlavním přínosem těchto svazků je pomoc členským obcím v situacích, které jsou mimo možnosti obcí samotných. A to jak z důvodů finančních, tak z důvodu přesahu hranic obce.

Velký nárůst počtu svazků v posledních letech je také zapříčiněn vstupem České republiky do Evropské unie. Tím získaly svazky možnost čerpání prostředků z fondů EU a jejich následné použití na financování projektů.

Se vznikem mikroregionů také souvisí problematika regionálního rozvoje. Ten byl do té doby také značně opomíjen a do popředí diskuzí se dostal až v období, kdy se Česká republika připravovala na vstup do Evropské unie.

Cílem mé diplomové práce je podrobně charakterizovat a analyzovat Mikroregion Chrudimsko a následně se podrobněji zaměřit na analýzu projektů, kterými se tento mikroregion snažil o rozvoj svého území a vyhodnocení, do jaké míry byly tyto projekty úspěšné a jaký dopad měly na mikroregion. Tento Mikroregion jsem si vybral proto, že i obec, ve které žijí je členem tohoto dobrovolného svazku obcí.

V úvodní teoretické části se zabývám problematikou regionů a mikroregionů a důvody jejich vzniku. Další kapitola je zaměřena na charakteristiku dobrovolných svazků obcí jako nejčastější formu spolupráce menších obcí.

V praktické části jsem se nejprve zaměřil na založení a složení Mikroregionu Chrudimsko, jeho krátkou historii a cíle vytyčené tímto svazkem obcí. Hlavním tématem další kapitoly je socioekonomická analýza Mikroregionu Chrudimsko a SWOT analýza.

V další kapitole jsem nastínil některé možnosti čerpání finančních prostředků, které do značné míry využívá právě Mikroregion Chrudimsko.

Stěžejní kapitolou je potom kapitola, ve které se zabývám podrobnou analýzou projektů realizovaných Mikroregionem, získáváním financí na jejich realizování a jaký přínos tyto projekty měly na rozvoj území MCH. V závěru této kapitoly, jsem se

zaměřil také na to, jakým směrem by se mohl dál vyvíjet proces rozvoje Mikroregionu Chrudimsko a jaké nedostatky zatím spatřuji.

1 Regiony a mikroregiony

1.1 Teorie regionu

1.1.1 Koncepce regionu

Definice regionu je hledána velice dlouho a dá se říci, že neexistuje její zcela všeobecně přijatá verze. V regionálních pracích je používána v různém smyslu.

Region = komplex vznikající regionální diferenciací krajinné sféry (čili rozdělení zemského povrchu na určité části)¹.

Tato diferenciacie může být přirozená, vychází tedy z vlastností zemského povrchu (např. přímořské oblasti atd.), nebo umělá (politická), kterou vytvořil člověk (např. hranice státu, mikroregionů atd.).

Urbanistická teorie chápe region zejména jako prostor zázemí velkých měst, prostor aglomerací. Hovoří o regionálních městech, kterými se rozumějí širší sídelní soustavy s určitou dělbou funkcí, i o městských regionech, zahrnující města s gravitujícím okolním osídlením. Rozlišují se plánovací a správní regiony, které se člení na jednotlivé subregiony, mající specifické znaky a svá sídelní střediska².

Současnými teoretiky urbanismu je region definován jako: „Účelově (často abstraktně) vymezené území, jehož hranice jsou dány významnými funkčními vazbami (zejména v případě městského regionu) anebo společnými charakteristikami fyzikálními, přírodními, klimatickými, ekonomicko-sociálními, etnickými, jazykovými atd. Velikostně se region pohybuje od městského regionu, až do velikosti území několika států, pro něž lze vysledovat společné charakteristiky.“³

Podle teorie socioekonomické geografie je region chápán jako „území na zemském povrchu s od ostatních odlišnou, ale vnitřně sourodou (konzistentní) strukturou buď fyzických prvků nebo socioekonomických prvků a jejich rozvoje“. Tyto

¹ Wokoun, R.; Mates, P. a kol. *Úvod do regionálních věd a veřejné správy*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství A. Čeněk, 2004, str. 65

² Hruža, J. *Slovník soudobého urbanismu*. Praha: Odeon, 1977, str. 230

³ <http://www.uur.cz/slovník2/default.asp?ID=2128#definice>

prvky pak vytváří významovou jednotku a jeho odlišení od ostatních území. Regiony jsou vymezovány podle fyzických atributů (např. klima, typ povrchu, půdy atd.) a podle socio-ekonomické charakteristiky zahrnující strukturu osídlení, ekonomické aktivity, využití území, jazyk atd.

Na region se tedy můžeme dívat ze dvou základních úhlů pohledu, a to z pohledu fyzickogeografického a z pohledu sociálněgeografického. Fyzickogeografické vymezení je historicky starší a opírá se o takové faktory jako je poloha a velikost pohoří, toky řek, klimatické podmínky, reliéf apod. Toto vymezení mělo významný vliv především v historických etapách vývoje osídlení, kdy byla ekonomická základna těmito prvky limitována. Rozvoj technologií pomohl překonat fyzickogeografické limity území a v praxi se objevily dnes významnější faktory sociogeografické. Tyto faktory zahrnují hospodářskou strukturu, rozmístění výroby a spotřeby, rozmístění obyvatelstva, jazykové, kulturní a sociální rozvrstvení obyvatelstva apod.⁴

1.1.2 Vlastnosti regionu

Mezi základní vlastnosti regionu, kterými se v praxi nejčastěji zabýváme patří:

- poloha,
- struktura,
- integrace.

Poloha regionu je vyjádřena exponovaností jádra. Exponovanost potom chápeme jako agregátní vyjádření polohy územních prostorů a jejich významové postavení v celém sociogeografickém systému. Je zde tedy uvažována vzdálenost a návaznost dílčích jednotek vůči hlavním centrům osídlení, jejich metropolitním územím, hlavním komunikacím, ale také velikost a významnost těchto jednotek samotných a intenzita osídlení v jejich bližším okolí. „V této souvislosti je třeba zmínit, že metropolitní oblasti a hlavní centra osídlení jsou relativně stabilní na velmi dlouhých časových úsecích, jak ukazuje srovnání osídlení území České republiky v 9. století, tedy

⁴ Šilhánková, V. *Teoretický úvod k problematice mikroregionů* in Pápol, T.; Pavlas, M. (ed.) *Problémy mikroregionů při tvorbě společných projektů*. Hradec Králové: Civitas per Populi, 2006, str. 16, 17

na počátku tvorby sídelní struktury na našem území a lokalizací nejvýznamnějších center osídlení v současnosti“⁵

Z výše uvedeného je třeba rozhodující váhu při stanovování exponovanosti přisuzovat makropolohovým faktorům, neboť základními zdroji resp. Východisky diferenciace systému osídlení jsou přirozeně nejvýznamnější střediska, hlavní aglomerační prostory a osy. Souhrnným výsledkem hodnocení exponovanosti – perifernosti je generalizovaná forma komplexně funkční zonace specifikující různé relativně homogenní prostory. Tato homogenita je pak výrazem nejen příslušné atraktivity nebo naopak neatraktivity polohy, nýbrž i všeobecné úrovně intenzity osídlení a odpovídající základní funkční specializace.⁶

Druhá významná vlastnost regionu je jeho **struktura**. Struktura vyjádřená poměrem jádra a zázemí je definována jako „rozmístění, velikost, členění a vzájemné prostorové i funkční vztahy sídelních útvarů a ostatních prvků osídlení (dopravní sítě, lineární tahy infrastruktury, výrobní, rekreační a jiné zóny ležící mimo sídelní útvary, prvky krajiny)⁷

Z hlediska struktury rozlišujeme 2 základní typy geografických regionů.⁸

1. Homogenní regiony (stejnorodé ve svých vlastnostech)

Rozlišovacím znakem homogenních regionů je především – relativní homogenita po celé ploše. Při jejich vymezování je důležitá především shoda nikoli vztahy. Homogenní regiony jsou častější ve fyzické geografii (např. klimatické, biogeografické regiony atd.). Setkat se s nimi můžeme i v socioekonomické geografii (různé zemědělské regiony – např. oblasti vinařství atd.).

Při vymezování homogenních regionů se bere v potaz, že:

- homogenita nemusí být absolutní,

⁵ Šilhánková, V. *Teoretický úvod k problematice mikroregionů* in Pápol, T.; Pavlas, M. (ed.) *Problémy mikroregionů při tvorbě společných projektů*. Hradec Králové: Civitas per Populi, 2006, str. 18

⁶ Hampl, M.; Gardavský, V.; Kühnl, K. *Regionální struktura a vývoj systému osídlení ČR*. Praha: Univerzita Karlova, 1987, str. 124

⁷ <http://www.uur.cz/slovník2/default.asp?ID=2065#definice>

⁸ Wokoun, R.; Mates, P. a kol. *Úvod do regionálních věd a veřejné správy*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství A. Čeněk, 2004, str. 67

- v mantinelech přijatého kritéria lze vymezené regiony považovat za homogenní,
- vymezení regionů může být i na základě více kritérii (homogenita se však musí vztahovat na všechna)
- Nehomogenní regiony (heterogenní, nodální, spádové, uzlové, funkční)

Při vymezování nehomogenních regionů jsou důležité především vzájemné vztahy mezi jednotlivými složkami. Nehomogenní regiony se vyznačují nestejnorodostí svých vlastností, ale jednotností vnitřní struktury a funkční jednotností.

Do jejich vnitřní struktury patří:

- nodální centrum (uzel, nodální jádro, nodální středisko, nebo i několik nodálních center),
- zázemí (periferie),
- dráhy a toky, kterými je zázemí vázáno na centrum.
- Příkladem nodálního regionu může být např. město se svým okolím.

1.2 Řád a hierarchie regionu v teorii

1.2.1 Teorie centrálních míst⁹

Teorii centrálních míst vypracoval v polovině 30. let 20. století německý geograf **Walter Christaller** (1893 – 1969). Při svých úvahách vyšel z předpokladu, že **rozložení sídel v krajině není nahodilé**, ale řídí se určitými pravidly. Zákonitosti tohoto rozložení hledal hlavně v ekonomických teoriích, protože sídla chápal především jako ekonomicko-geografické jevy.

Podle Christallera je základní formou uspořádání organické (ale zčásti i neorganické) hmoty **centrální uspořádání**, ve kterém centrum má funkci jádra pro hmotné i nehmotné jevy, které ho obklopují. Centrální uspořádání existuje i v různých

⁹ Brychtová, Š. *Úvod do regionalistiky*:Pardubice: Univerzita Pardubice, 2006, str. 36

oblastech společensko-ekonomického života, lze jej tedy aplikovat i pro systém měst. Město tvoří centrum pro své zázemí, je tedy střediskem určitého prostoru, jeho **centrálním místem**. V centrálním místě jsou poskytovány služby pro obyvatele okolních sídel, všechna centrální místa ale nejsou rovnocenná. Odlišují se nejen množstvím „centrálních“ funkcí, ale i velikostí oblasti, na kterou svůj vliv mají uplatňují. Centrální místa, která mají větší vliv jsou **centra vyššího řádu**, menší vliv mají **centra nižšího řádu**.

Rozmístění center stejného řádu v prostoru

V další části své teorie se Christaller zabýval rozložením center stejného řádu v prostoru a snažil se najít jejich optimální prostorové uspořádání.

Předpokládal, že jsou-li spotřebitelé rovnoměrně rozmístěni v rovině a mohou-li se pohybovat všemi směry, má „ideální“ tržní oblast prodeje určitého zboží (tj. oblast, ze které budou lidé dané zboží nakupovat) tvar kruhu.

Horní hranici velikosti tržní oblasti je vzdálenost, ze které už nebude výhodné nakupovat dané zboží v uvedeném obchodě, protože budou náklady na dopravu příliš velké (lidé si pak obstarají zboží v jiném obchodě s výhodnější polohou, nebo je prostě nekoupí vůbec). Vedle toho ale existuje i dolní hranice tržní oblasti: oblast musí zahrnout alespoň tolik lidí, aby poskytovaná služba (prodej zboží) byla pro podnikatele rentabilní. Skutečné hranice tržní oblasti přitom leží někde mezi horní a dolní hranicí.

Předpokládáme-li, že se obchodníci chovají racionálně, budou se snažit obsloužit co největší území, tj. dosáhnout stavu, kdy se skutečně hranice tržní oblasti zboží shodují s teoretickou horní hranicí a kdy jim na „jejich území“ nikdo nekonkuruje. Takového stavu ale nelze dosáhnout, protože kruhy nemůžeme zaplnit celou plochu a některé oblasti by tak zůstaly neobsluhované. Proto se musí tržní oblasti jednotlivých center zčásti překrývat. Nejmenšího překrytí se dosáhne, uspořádají-li se centra do stejných vzdáleností od sebe do trojúhelníkové sítě. V překrývajících se částech tržních území se spotřebitelé budou orientovat na to centrum, které je jim bližší (budou se snažit minimalizovat náklady na dopravu), proto se oblasti překrývání rozpůlí a tržní území jednotlivých center dostanou tvar pravidelného šestiúhelníka. V idealizovaných

podmínkách bude každý z obchodníků obsluhovat území stejného tvaru a velikosti, všichni budou mít stejný zisk a nebudou si navzájem konkurovat.

1.2.2 Löschova ekonomická krajina¹⁰

August Lösch (1906 – 1945) vyvinul odlišný obraz lokalizace. Přijal myšlenku o šestiúhelníkových zázemích jednotlivých center, ale na rozdíl od Christallera, který vycházel ze středisek nejvyššího řádu a odvozoval polohu center nižšího řádu, Lösch se zabýval otázkou, kam se v síti středisek nižšího řádu umístí prodej zboží nebo služeb vyššího řádu. Došel k závěru, že prodejci zboží, jehož tržní oblast bude v rozsahu od plochy základního šestiúhelníku po jeho trojnásobek budou umisťovat své prodejny v síti typu $K=3$, zatímco prodejci zboží s tržní oblastí o rozloze od trojnásobku do čtyřnásobku základní plochy v sítích typu $K=4$ atd. (vymezil sítě typu $K=7,9,12,13,16,19,21,25,\dots$)

Centra těchto různých sítí ale nejsou přirozeně vždy ve stejném místě a proto se funkce jednotlivých center odlišují (přesněji řečeno: elementární zboží každodenní potřeby je poskytnuto ve všech centrech, specializované zboží s větší tržní oblastí ale nikoliv a neplatí, že sídlo, které poskytuje zboží s tržní oblastí určité velikosti také poskytuje všechny druhy zboží s menší tržní oblastí)

Překrytím různých K sítí se vytvoří tzv. ekonomická krajina: kolem centra se vytvoří po 30° se střídající sektory s výraznou specializací a sektory s malou aktivitou.

Zatím Christallerova hierarchie více odpovídá maloobchodu a službách v terciárním sektoru, Löschova ekonomická krajina lépe charakterizuje rozmístění průmyslu v jeho pozdějším, tržním stádiu (zjednodušeně řečeno: je-li v nějakém městě prodávají televizory, téměř jistě tam budete i obchod prodávající cukr).

¹⁰ Brychtová, Š. *Úvod do regionalistiky*: Pardubice: Univerzita Pardubice, 2006, str. 37

1.3 Řád a hierarchie regionu v praxi

V praxi je běžně používáno jednoduché označení různých řádů regionů¹¹:

- mikroregiony
- mezoregiony
- makroregiony

Někdy je také použito názvu subregion k vyjádření hierarchické podřízenosti.

Subregiony jsou relativně nekomplexní územní celky, neboli území, kde se nedají realizovat nejdůležitější a nejčastější potřeby obyvatel (např. vztahy mezi bydlištěm, pracovištěm a základními službami). V subregionu jedna z těchto základních funkcí chybí. Velmi často v subregionálním prostoru absentuje možnost pracovních příležitostí, které jsou realizovány mimo tento prostor. Subregiony bývají velmi často zázemím (spádových územím) tzv. příměstskou zónou velkých měst, a jejich obyvatelé pracují v tomto centru – jádru osídlení.¹²

Mikroregiony jsou z hlediska teorie regionalistiky menší územní celky, kde jsou ale již relativně uzavřeny základní regionální procesy. V daném prostoru lze realizovat všechny základní vztahy a vazby mezi bydlištěm, pracovištěm a komplexem základních služeb. V podmínkách České republiky je v zásadě vyvinuta dvoustupňová mikroregionální organizace

- **Mikroregiony 1.stupně** lze přirovnat ke spádovému území středisek osídlení obvodního významu. V české republice lze takto označit cca 151 středisek. V mikroregionech 1. stupně je obvykle již zcela vyvinutá základní občanská vybavenost jako jsou základní a mateřská škola, základní zdravotnická zařízení (ordinace dětského a praktického lékaře a stomatologa), základní administrativa nejen v samostatné působnosti obcí, ale i nejnižší úroveň přenesené působnosti administrativy státní, základní vybavení obchodu a služeb místního významu apod.

¹¹ Mates P.; Wokoun, R. a kol. *Malá encyklopedie regionalistiky a veřejné správy*. Praha: Prospektum, 2001, str. 122

¹² Hampl, M.; Gardavský, V.; Kühnl, K. *Regionální struktura a vývoj systému osídlení ČSR*. Praha: Univerzita Karlova, 1987, str. 131

- **Mikroregiony 2. stupně** lze přirovnat k okresům. Tyto mikroregiony mají 64 středisek, která do 31.12.2002 měla status okresních měst. Vztahy mezi bydlištěm, pracovištěm a komplexem základních služeb jsou na tomto mikroregionálním stupni již zcela dominantní pro formování příslušných územních celků. Přestože obecná státní administrativa v podobě okresních úřadů byla na tomto stupni zrušena, vlastní členění České republiky na úrovni mikroregionů 2. stupně tj. okresů zůstalo zachováno (správa specifických oblastí – policie, soudy, správa sociálního zabezpečení, statistika apod.). Centra mikroregionů 2. stupně jsou již také vybavena vyšší občanskou vybaveností jako jsou např. střední školy, kina, divadla, polikliniky, nemocnice, velkoplošná a velkokapacitní zařízení maloobchodu, ubytovací kapacity atd.¹³

Mezoregiony jsou územně rozsáhlé jednotky, jejichž integrita v nich je vázána na prostorové vztahy obyvatelstva. Tyto územní rozsáhlé jednotky jsou již plně vybaveny tzv. nadmístní občanskou vybaveností jako je administrativa vyššího stupně (orgány krajské úrovně) vysoké školy fakultní nemocnice, velké sportovní areály, divadla, opery, filharmonie, supermarkety a hypermarkety, obchodní centra a další. Sociogeografickou hierarchizaci České republiky na úrovni mezoregionů lze rozdělit na dva základní stupně:

- mezoregiony 1. stupně – lze určit 11 mezoregionů resp. 12 mezoregionálních středisek (např. Hradec Králové, Pardubice)
- mezoregiony 2. stupně – z 12-ti mezoregionálních středisek lze sekundárně zdůraznit zvýšený význam tří nejsilnějších jednotek – Praha, Brno a Ostravy.

Důležitým znakem mezoregionální diference je to, že její prostorová forma je jen částečně nodálního typu a integritu řady mezoregionů zajišťuje spíše celý systém silných a vzájemně propojených středisek než jediné centrum chápané v úzkém vymezení.¹⁴

Celé území České republiky lze chápat jako jeden makroregion vyššího stupně. Jedinečná kvalitativní i kvantitativní pozice Prahy v systému osídlení umožňuje specifikovat toto jediné makroregionální centrum.

¹³ Hampl, M.; Gardavský, V.; Kühnl, K. *Regionální struktura a vývoj systému osídlení ČSR*. Praha: Univerzita Karlova, 1987, str. 131

¹⁴ Hampl, M.; Gardavský, V.; Kühnl, K. *Regionální struktura a vývoj systému osídlení ČSR*. Praha: Univerzita Karlova, 1987, str. 132

Pod pojmem „region“ se skrývá složitý systém jeho prvků, úrovní a řádů. Protože každé území na naší planetě, na našem kontinentu, v našem státě patří do regionálního systému (je součástí minimálně jednoho, ale obvykle celé řady různých typů regionů) je logické, že mezi jednotlivými regiony budou existovat a v praxi samozřejmě existují „regionální rozdíly“. Tyto regionální rozdíly se dotýkají jak rozdílů ve fyzické podstatě regionu (regiony nížinné, podhorské, horské, ale třeba i přímořské či pouštní), tak v podstatě sociogeografické (různá míra zaměstnanosti v regionu, různá struktura vzdělanostní, náboženská apod.)¹⁵

Na tomto místě bych chtěl zdůraznit fakt, že v praxi se jednotlivé mikroregiony velmi liší jak svojí velikostí, tak i polohou vůči rozhodujícím centrům osídlení. Zejména u větších mikroregionů může uvnitř vymezeného řešeného území dále docházet k významným rozdílům v intenzitě využití území, k rozdílnému využití krajiny nebo k rozdílům třeba v ekonomickém postavení jednotlivých obcí. Je patrné, že problémy obcí, které leží v blízkosti dominantního města v centru řešeného mikroregionu a sídel na okraji řešeného území s nižší intenzitou veřejné dopravy, malým podílem ekonomických subjektů, ale například s intenzivním chatařením, jsou velmi rozdílné¹⁶

1.4 Pojem mikroregion a právní možnost vzájemné spolupráce obcí

Mikroregion je sdružení několika obcí za účelem dosažení společného cíle. Typickým rysem takového svazku je vznik z vlastní iniciativy, nikoliv příkazem nadřízeného orgánu nebo ze zákona. Mezi mikroregiony se započítávají jak svazek obcí podle zákona číslo 128/2000 Sb., o obcích, tak sdružení, která byla založena podle Občanského zákoníku (některé mikroregiony jsou stále ještě založeny podle staršího zákona č. 367/1990 Sb.).

¹⁵ Šilhánková, V. *Teoretický úvod k problematice mikroregionů* in Pápol, T.; Pavlas, M. (ed.) *Problémy mikroregionů při tvorbě společných projektů*. Hradec Králové: Civitas per Populi, 2006, str. 23

¹⁶ Šilhánková, V. *Teoretický úvod k problematice mikroregionů* in Pápol, T.; Pavlas, M. (ed.) *Problémy mikroregionů při tvorbě společných projektů*. Hradec Králové: Civitas per Populi, 2006, str. 24

Důvody vzniku mikroregionu

Integraci obcí do mikroregionů není možné chápat jen jako spojování či slučování obcí, ale především jako vzájemné provázání a propojení jejich záměrů a aktivit v územně uceleném zájmovém prostoru s cílem dosažení žádoucích změn ve všech obcích.

Zájmová sdružení obcí se nejčastěji sdružují pro následující oblasti činnosti¹⁷

Podávání společných projektů pro řešení infrastruktury obcí

Jedná se o jeden z nejčastějších důvodů založení mikroregionu. Hlavním cílem této činnosti je získání finančních prostředků. Menší obce tedy mají větší možnost podílet se na finančně nákladnějším projektu. Problémem není technicky zvládnout podání projektu, ale je třeba mít na paměti mezilidské vztahy na venkově (např. rodinné a osobní antipatie), které brání racionálnímu založení sdružení a podávání optimálních projektů pro dané území. Na druhou stranu může mikroregion přispět k překonání těchto vlivů, protože může dojít v rámci projektu k integraci doposud nespolupracujících obcí a občanů v nich žijících.

Řešení nahromaděných problémů, které svým rozsahem a významem přesahují hranice jedné obce

Pokud obce zakládají mikroregion za tímto účelem, jedná se většinou o promyšlenou záležitost, kdy byly hledány zdroje na její realizaci. Mezi hlavní cíle patří například plynofikace, kanalizace a výstavba čistíren odpadních vod. Z rozsahu těchto projektů vyplývá, že je výhodnější společná investice oproti investicím jednotlivých obcí.

Uskutečňování záměrů, které výrazněji ovlivní kvalitu života obyvatel členských obcí

V dřívějších dobách existovala na vesnicích zemědělská družstva, která mnohdy nahrazovala na venkově kulturu a sociální instituce. Mezi činnosti družstva patřilo

¹⁷ Rektořík, J., Šelešovský, J. a kol. *Strategie rozvoje měst, obcí, regionů a jejich organizací*. Brno: MU, 1999. str. 26 – 29.

zajišťování dopravy, stravování, kultury, sportu a rekreace. Postupem doby se z družstev staly soukromé podnikatelské subjekty a celá řada aktivit, které družstva zajišťovala, odpadly. Přestože nadále zůstávají aktivní některé svazy a spolky, jako hlavní problém vystupuje nedostatek finančních prostředků pro zajištění ostatních aktivit. Řešením tedy může být společné organizování a podpora budování infrastruktury, dopravních spojů a podpory podnikatelům, kteří jsou pak schopni sponzorsky podpořit některé aktivity.

Společná ochrana práv a zájmů obcí při jednání s ostatními subjekty

V současnosti je kladen velký důraz na spolupráci obcí s orgány státní správy, podnikateli, neziskovými organizacemi, správci infrastruktury, občanskými iniciativami. Pokud se obce spojí v jeden celek za účelem společného postupu při jednání s ostatními subjekty, atanoou se tak pro mnohé z nich zajímavějšími, především z ekonomického hlediska a mají větší šanci na úspěšnou realizaci svých projektů. Celá řada mikroregionů tak má větší příležitosti navázat kontakty s místními podnikateli a koordinovat postup všech zainteresovaných stran. Je také důležité, aby občané zainteresovaných obcí byli informováni o všech aktivitách mikroregionu a mohli se účastnit rozhodování o jeho budoucím vývoji.

Společné získávání informací potřebných pro další rozvoj území

Problémem, se kterým se dnešní venkov potýká, je především práce s informacemi. Je nutné podotknout, že neexistuje jeden zaručený a ověřený zdroj informací, což způsobuje vznik falešných zpráv. Snahou je, aby mikroregion získával stále nové aktuální informace, a to nejen ze státních institucí, ale také od soukromých organizací. Nejčastějším zdrojem informací v současné době je internet. Internet poskytuje informace zejména všeobecného charakteru. Je žádoucí, aby na základě těchto všeobecných informací mikroregion připravoval vlastní besedy, na kterých by byly objasňovány konkrétní záležitosti mikroregionu. Mikroregion by měl získávat co nejvíce aktuálních informací, analyzovat je a pružně na ně reagovat.

Výměna zkušeností mezi obcemi a mikroregiony

Jedním z předpokladů fungujícího svazku je komunikace mezi jeho členy. Jestliže se představitelé obcí scházejí pouze při příležitosti podpisu dokumentů, ochuzují se tak o šanci, jejichž prostřednictvím by bylo možné vyřešit řadu problémů.

2 Právní úprava fungování dobrovolných svazků obcí

Vytváření dobrovolných svazků obcí je jedním z nejvýznamnějších oprávnění obcí v oblasti samostatné působnosti.

DSO jsou vytvářeny na základě písemné smlouvy a vznikají především za účelem ochrany a prosazení svých společných zájmů. Mohou společně plnit úkoly v oblasti samostatné působnosti, které jsou nad síly jednotlivých obcí. Jeden z důvodů proč tyto svazky vznikají, je také možnost snazšího přístupu k finančním prostředkům.

Obce mohou vytvářet svazky obcí, jakož i vstupovat do svazků obcí již vytvořených a fungujících¹⁸. Podmínkou však je, že svazek musí se vstupem nové obce souhlasit. Členem svazku obcí se dle zákona smí stát pouze obec. Např. kraj se podle zákona č. 129/2000 Sb., o krajích § 26, odst. 2 členem dobrovolného svazku stát nesmí. Obec má i právo ze svazku obcí vystoupit. Toto právo na vystoupení ze svazku nesmí být omezeno. Svazek má povahu právnické osoby.

Tento DSO, nazývaný v současné době též mikroregion, je ve své činnosti i hospodaření zcela závislý na vůli svých zakladatelů, dále i na podmínkách, které jsou obcím vymezeny zákonem.

2.1 Právní úprava DSO

Vznik a zakládání dobrovolných svazků obcí umožňuje zákon č. 128/2000 Sb., o obcích. Pokud budeme hovořit o dobrovolných svazcích obcí, týkají se ho konkrétně ustanovení § 49 až § 53.

Založení svazku je možné podle § 46 odst. 2, písmeno b) a § 49 až § 53 výše zmíněného zákona o obcích. Zaregistrování svazku, jeho zrušení, zánik se řídí podle § 20i a §20j zákona č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů.

Podmínky související s činností svazku obcí, jejich hospodaření, zrušení a ostatní náležitosti však upravují i další právní předpisy.

¹⁸ Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích, § 49, odst. 2

Jestliže je svazek obcí právnickou osobou, je dále i účetní jednotkou ve smyslu zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví. Hospodaření mikroregionu je upraveno zákonem č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů.

Jako další zákon, který se dotýká problematiky dobrovolných svazků obcí jmenujme například ještě zákon č. 420/2004 Sb. Tento zákon upravuje přezkoumávání hospodaření územních samosprávných celků, jakož i městských částí hl. m. Prahy, a dobrovolných svazků obcí, uložené zvláštními právními předpisy, a stanoví předmět, hlediska, postup a pravidla přezkoumání.

2.2 Založení svazku obcí

Aby mohl svazek obcí vzniknout, je vyžadováno sepsání smlouvy o vytvoření dobrovolného svazku obcí. Tuto smlouvu musí schválit každé zastupitelstvo ze zakládajících (členských) obcí.

Obec, která je hlavním iniciátorem DSO, je po schválení návrhu písemné smlouvy o vytvoření svazku tímto návrhem vázána, a to do dne, který je určen pro jiné obce jako lhůta k přijetí návrhu, pokud jej obec, které je návrh adresován neodmítne dříve. Což tedy zjednodušeně znamená, že iniciující obec po schválení návrhu již sama tento návrh nemůže zrušit, nebo změnit, což je vyloučeno ještě před doručením, nebo dokonce odesláním návrhu.

Smlouva o vytvoření svazku nabývá účinnosti dnem přijetí všemi zúčastněnými obcemi, samozřejmě pokud to smlouva nestanoví jinak. Dnem nabytí účinnosti je svazek založen a smlouva je závazná pro všechny zúčastněné obce.

Přílohou smlouvy o vytvoření svazku obcí jsou jeho stanovy, v nichž musí být uvedeno¹⁹:

- a) název a sídlo členů svazku obcí,*
- b) název a sídlo svazku obcí a předmět jeho činnosti*
- c) orgány svazku obcí, způsob jejich ustanovení, jejich působnost a způsob jejich rozhodování,*
- d) majetek členů svazku obcí, který vkládají do svazku,*

¹⁹ Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích, § 50 odst. 2

- e) *zdroje příjmů svazku obcí,*
- f) *práva a povinnosti členů svazku obcí,*
- g) *způsob rozdělení zisku a podíl členů na úhradě ztráty svazku obcí,*
- h) *podmínky přistoupení ke svazku obcí a vystoupení z něj, včetně vypořádání majetkového podílu,*
- i) *obsah a rozsah kontroly svazku obcí obcemi, které svazek obcí vytvořily.*

Svazek vzniká dnem zápisu do registru sdružení, který vede krajský úřad příslušný dle sídla svazku.

Občané zúčastněných obcí, starší 18 let, mají právo účastnit se zasedání svazku, nahlížet do zápisů o jeho jednání a mají právo podávat svazku obcí písemné návrhy.

2.3 Předmět činnosti DSO

Předmětem činnosti svazku obcí mohou být zejména²⁰:

- *úkoly v oblasti školství, sociální péče, zdravotnictví, kultury, požární ochrany, veřejného pořádku, ochrany životního prostředí, cestovního ruchu a péče o zvířata,*
- *zabezpečování čistoty obce, správy veřejné zeleně jakož i veřejného osvětlení, shromažďování a odvoz komunálních odpadů a jejich nezávadné zpracování, využití nebo zneškodnění, zásobování pitnou vodou, odvádění a čištění odpadních vod,*
- *zavádění, rozšiřování a zdokonalování sítí technického vybavení a systémů veřejné osobní dopravy k zajištění veřejné obslužnosti daného území,*
- *úkoly v oblasti ochrany ovzduší, úkoly související se zabezpečením přestavby vytápění nebo ohřevu vody tuhými palivy na využití ekologicky vhodnějších zdrojů tepelné energie v obytných a jiných objektech ve vlastnictví obcí,*
- *provoz lomů, pískoven a zařízení sloužících k těžbě a úpravě nerostných surovin,*
- *správa majetku obcí, zejména jde o místní komunikace, lesy, domovní a bytový fond, sportovní, kulturní a další zařízení, která obce spravují.*

²⁰ Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích, § 50 odst. 1

2.4 Majetek a hospodaření DSO

Hospodařením svazku, jak s majetkem, tak s penězi, se zabývá zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů.

Svazek obcí hospodaří s majetkem, který se svého vlastního majetku vložily do svazku obcí jeho členské obce podle stanov svazku obcí, a dále s majetkem, který získal svou vlastní činností.²¹

Jelikož zákon bere svazek jako samostatnou právnickou osobu odlišnou od obcí, které jsou jeho členy, stanoví zákon č. 250/2000 Sb. jednoznačně, že *majetek vložený obcí do hospodaření svazku zůstává ve vlastnictví obce²²*. Pokud s ním chtějí obce nějak nakládat, mohou tak činit pouze v souladu s majetkovými právy, která na ně členská obec převedla podle stanov svazku obcí. Majetková práva k vlastnímu majetku obcí, která jsou podle zákona č. 128/2000 Sb., o obcích vyhrazena obecnímu zastupitelstvu, nemohou být převedena na orgány svazku obcí.

Z toho vyplývá, že se svazek obcí sám o své vůli nemůže zadlužit. Pokud potřebuje nějaké návratné zdroje, musí si je opatřit jeho členské obce a poté tyto prostředky do činnosti svazku vložit.

Svazek obcí musí mít pro své hospodaření schválený rozpočet pro daný kalendářní rok, dle kterého následně hospodaří. Rozpočet je schvalován orgánem svazku, který je k tomu určen stanovami daného svazku obcí. Obsahem rozpočtu mají být jeho příjmy a výdaje, které vyplývají z činnosti tohoto svazku a jsou v souladu s jeho stanovami.

Svazek je také povinen svůj rozpočet, stejně tak jako závěrečný účet a kontrolní zprávu o hospodaření svazku zveřejnit.

Kontrolu hospodaření s majetkem svazku obcí a s jeho finančními prostředky provádí orgán, který je k tomu určen zákonem č. 420/2004 Sb., o přezkoumání hospodaření územních samosprávných celků a dobrovolných svazků obcí. Zprávy o výsledcích této kontroly předkládá svazek obcí zastupitelům jednotlivých členských obcí.

²¹ Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, § 38, odst. 1

²² Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, § 38, odst. 2

Dobrovolný svazek obcí má, stejně jako obec, možnost si vybrat, zda přezkoumání hospodaření provede krajský úřad nebo auditor. Provádí-li přezkoumání hospodaření auditor, uzavře s ním DSO písemnou smlouvu o poskytnutí auditorské služby a zároveň o tom informovat příslušný krajský úřad.

Náklady na přezkoumání hospodaření hradí svazek obcí ze svých rozpočtových prostředků.

2.5 Členství v DSO

Ze zákona vyplývá, že členem svazku obcí se může stát pouze obec. Neexistuje zde tedy možnost, že by se členem stal kraj nebo nějaká jiná právnická osoba. Obce mají možnost, jak nové svazky vytvářet, tak vstupovat do již existujících svazků. Zároveň je zde i možnost, že obec může být členem několika svazků zároveň.

Pokud se obec rozhodne přistoupit ke svazku, je zde podobný způsob jako při založení svazku. Podmínky přistoupení nových obcí do svazku a také vystoupení z něj, určují platné stanovy svazku.

2.6 Zrušení a zánik svazku obcí

Dobrovolný svazek obcí může být zrušen pouze na základě rozhodnutí zastupitelstev obcí, které svazek vytvořily. Ustanovení o způsobu rozhodnutí o zrušení DSO by mělo být obsahem zakladatelské smlouvy. Je nepřipustitelné, aby o zrušení svazku rozhodovali orgány svazku.

DSO zaniká dnem výmazu z registru. Ještě dříve, než svazek zanikne, vyžaduje se jeho „likvidace“. Ve stanovách musí být uvedeno, jakým způsobem DSO vypořádá majetkové vztahy vůči třetím osobám a dále také to, jaký bude vypořádání podílu členských obcí svazku na zisku, či úhradě ztráty vzniklé jeho činností.

3 Charakteristika Mikroregionu Chrudimsko

3.1 Poloha

Mikroregion Chrudimsko se nachází ve východních Čechách, kde v rámci Pardubického kraje zaujímá centrální polohu v jeho západní části. Na východě sousedí s Mikroregionem Košumbersko, na jihu s Mikroregionem Hlinecko a na jihozápadě s Mikroregionem Železné hory. Západní okraj tvoří v určitém slova smyslu enkláva Mikroregion západně od Chrudimi. Hlavním centrem je město Chrudim, ležící při severním okraji popisované oblasti cca 10 km od Pardubic, 33 km od Hradce Králové, 115 km od Prahy a 125 km od Brna.

Jedná se o území o celkové rozloze cca 220 km². Nadmořská výška se pohybuje v rozpětí 230 až 437 m n. m. Severní část území leží v teplé podnebné oblasti, jižní část spadá do oblasti mírně teplé. Průměrné roční teploty dosahují hodnot 8 – 9°C. Průměrný roční úhrn srážek se pohybuje v rozmezí 700 až 800 mm.

Centrum regionu, město Chrudim, se rozkládá na přechodu orografických jednotek Chrudimské pánve a blízkých Železných hor na ploše 3 320 ha v průměrné nadmořské výšce 265 m.n.m. (rozpětí 243 – 300 m. n. m.

Z hlediska geomorfologického členění je na území mikroregionu z převážné části zastoupena subprovincie Česká tabule, oblast Východočeská tabule. Většinu popisovaného území zaujímá horopisný celek Svitavská pahorkatina (podcelek Chrudimská tabule), na jihozápadě vstupují na území Železné hory (podcelek Sečská vrchovina), oblast Českomoravská vrchovina jako součást Českomoravské subprovincie.

Vodní síť tvoří řeka Chrudimka se svými přítoky (např. Novohradka), dalšími významnějšími toky jsou říčka Bylanka při západním okraji a potoky Ležák a Žejbro při východním okraji území. Z vodopisného hlediska je nutné zmínit vodní nádrž Práčov nacházející se v katastru obce Svídnice.

3.2 Historie

Dobrovolný svazek obcí Mikroregion Chrudimsko byl založen dne 19. 12. 2001. Zakládajícími členy se staly Chrudim, Rabštejnská Lhota, Slatiňany a Svídnice. V polovině roku 2002 byla vzhledem k zájmu okolních obcí o přičlenění se do tohoto svazku zahájena jednání o případném rozšíření. Na přelomu roku schválilo ve svých zastupitelstvech vstup do Mikroregionu Chrudimsko 29 obcí. Počet členských obcí se tak rozrostl na 33. K 30.6.2005 z Mikroregionu Chrudimsko vystoupila obec Hrochův Týnec, tudíž došlo ke snížení počtu členských obcí na 32.

3.3 Cíle

Základním cílem je další rozvoj měst a obcí, které se stanou členy svazku obcí, a jejich vyrovnání evropským standardům a vývojovým trendům 21. století ve všech oblastech lidského života. K stěžejním problémům, které bude svazek řešit, patří zejména snižování nezaměstnanosti, zlepšování životního prostředí, rozvoj ekonomiky, infrastruktury, cestovního ruchu a dalších oblastí vymezených § 50 zákona č. 128/2000 Sb., zákona o obcích, v platném znění, jež korespondují s cíli a posláním svazku.

3.4 Členské obce

Bítovany, Bořice, Bylany, Čankovice, Dolní Bezděkov, Dvakačovice, Honbice, Horka, Chrast, Chrudim, Kočí, Lány, Licibořice, Lukavice, Mladoňovice, Morašice, Nabočany, Orel, Přestavlky, Rabštejnská Lhota, Řestoky, Slatiňany, Sobětuchy, Stolany, Svídnice, Trojovice, Třebřichy, Tuněchody, Úhřetice, Vejvanovice, Zaječice, Zájezdec (32 členů)

Obrázek 1: Umístění Mikroregionu Chrudimsko

3.5 OBYVATELSTVO

3.5.1 Vývoj počtu obyvatel a věková struktura

Počet obyvatel Mikroregionu Chrudimsko je více než 42 tisíc (42236 k 1.1. 2009), což je cca 42% z počtu obyvatel bývalého okresu Chrudim (v rámci Pardubického kraje cca 8,7%).

Průměrná hustota zalidnění většiny obcí nepřesahuje celkový průměr mikroregionu, což je 183 obyvatel/km². Výrazně nadprůměrnou hustotu vykazují pouze Chrudim (716 obyvatel/km²) a Slatiňany (255 obyvatel/km²). Hodnoty z těchto obcí zapříčiňují poměrně vysoký celkový průměr mikroregionu (183 obyvatel/km²), který je výrazně vyšší než celorepublikový (130 obyvatel/km²).

Přirozený přírůstek dosahoval ve sledovaném období (1990 – 2002) do roku 1993 kladných hodnot, od roku 1994 se až na menší výjimku v roce 1999 pohybuje v záporných hodnotách a je tomu tak i v současných letech.

Přirozená migrace měla ve sledovaném období (1990 – 2002) podobný charakter jako vývoj přirozeného přírůstku, od roku 1994 nastává hodnotový propad, který kulminuje v roce 1998. V současné době lze vyzorovat spíše návrat do kladných hodnot

Velkým celorepublikovým problémem současné doby je proces „stárnutí“ obcí a snižování počtu obyvatel. Nejinak je tomu i v mikroregionu Chrudimsko. Vystěhovávání převládá hlavně u mladých lidí hledajících ve městě pracovní příležitosti. Tuto nepříznivou situaci se snaží eliminovat některé obce tím, že začínají vytvářet podmínky (možnosti bydlení) pro finančně zajištěné mladé rodiny.

V rámci věkové struktury je možné vyčlenit 3 základní skupiny. **Předproduktivní věk** (0-14 let) ve všech obcích (s výjimkou obce Stolany) nepřesahuje 20%. Nejnižší hodnoty předproduktivního věku (12,1%) vykazují obce Svídnice a Dvakačovice. **Produktivní věk** (15-59 let) se pohybuje v rozmezí 60% - 70%, přičemž výrazně vyšších hodnot dosahují obce Sobětuchy, Stolany, Bylany, Rabštejská Lhota, Přestavky, Řestoky, Slatiňany, Mladoňovice a Chrudim. Nejvyšší hodnoty

poproduktivního věku (60 a více let) vykazují obce Dvakačovice a Trojovice (přes 25%). Celkový průměr mikroregionu (19%) je téměř totožný s celorepublikovým.

3.5.2 Vzdělanostní struktura

Z hlediska vzdělanosti obyvatelstva převládá dosažené středoškolské vzdělání, konkrétně střední odborné vyučení bez maturity a úplné střední s maturitou (60 – 70%). Vysokoškolské vzdělání se vyskytuje v průměru u 4% obyvatel mikroregionu, což je výrazně méně než je celorepublikový průměr (9%). Jedinou výjimkou v tomto ohledu je město Chrudim, kde tento stupeň vzdělanosti přesahuje hranici 10%

3.5.3 Ekonomická aktivita

Podíl ekonomicky aktivních obyvatel je u většiny obcí mikroregionu limitován hranicí 50%. Vyšší hodnoty vykazují obce Přestavlký, Sobětuchy, Čankovice, Hrochův Týnec, Bylany, Mladoňovice a Chrudim. Výrazně méně než 50% ekonomicky aktivního obyvatelstva mají obce Bořice, Trojovice, Horka a Dolní Bezděkov. Podle oborů převládá počet obyvatel pracujících v průmyslu (30 – 40%), některé obce mají naopak výraznější procento (25 – 40%) zaměstnaných v zemědělství, lesnictví a rybolovu (Honbice, Mladoňovice, Nabočany, Tuněchody).

Krátkodobá migrace obyvatel (jednodenní dojíždka do zaměstnání) nastává hlavně v rámci území bývalého okresu Chrudim, výrazněji se projevuje u obcí Honbice, Svídnice, Zájezdec, Nabočany, Rabštejská Lhota, Dolní Bezděkov, Licibořice a Lukavice. Méně jsou zastoupeny destinace mimo území mikroregionu v rámci Pardubického kraje (do 10%). Rovněž nízké zastoupení má dojíždka do zaměstnání v rámci obce (do 10%), výjimku tvoří větší sídelní jednotky (Chrudim, Chrast, Slatiňany), kde je více pracovních příležitostí a procentuelní zastoupení dosahuje 30 – 70 %.

3.5.4 Nezaměstnanost

Míra nezaměstnanosti 8,4 % (k 31. 3. 2009) v Mikroregionu Chrudimsko mírně převyšuje celorepublikový průměre pohybující se kolem hranice 7 %. Výrazně vyšší procento nezaměstnaných (nad 15%) a vykazují obce Bořice, Dvakačovice, Honbice a

Přestavky. Pod hranicí celorepublikového průměru 7 % se podařilo udržet nezaměstnanost v obcích Bítovany, Bylany a Tuněchody.

3.6 TECHNICKÁ INFRASTRUKTURA

3.6.1 Doprava

Mikroregion má díky své poloze z dopravního hlediska méně vhodné podmínky než některé sousední oblasti, jako je např. okolí Pardubic. Přesto je funkčně napojen na celorepublikovou dopravní síť, zejména v oblasti silniční dopravy. Nejvýznamnějším dopravním uzlem mikroregionu z hlediska jednotlivých odvětví je bezesporu Chrudim.

Silniční doprava

Popisovanou oblastí prochází dvě silnice I. třídy. Silnice I/37 spojuje Hradec Králové a Žďár nad Sázavou a u Velké Bíteše se napojuje na D1. Silnice I/17 se východním směrem ve Vysokém Mýtě napojuje na mezinárodní silnici E442 (I/35) a západním směrem lze přes Čáslav dojet až do Prahy. Vzdálenost Chrudim – Praha se udává cca 115 km. Mikroregionem dále vede několik desítek kilometrů silnic II. třídy s označením 358 a 340. Silnice č. 358 propojuje Chrudim a významné rekreační centrum Seč u stejnojmenné přehradě. Silnice č. 340 spojuje Slatiňany s významnými sídly v sousedních mikroregionech, jakými jsou Skuteč a Litomyšl. Převládajícím typem jsou silnice III. třídy a místní komunikace. Kvalita stavu a údržby je odstupňována podle kategorie.

Poskytovatelem hromadné přepravy osob v rámci autobusové dopravy je majoritní společnost Veolia Transport Východní Čechy, a. s. a několik lokálních autodopravců (např. BUS Vysočina - František Pytlík, M + H autodoprava Slatiňany, atd.). Některým obcím dle dotazníkového šetření nevyhovuje redukce spojů a následná nedostatečná frekvence, chybějící spojení v sobotu a v neděli, omezení spojů o prázdninách, apod.

Železniční doprava

Mikroregionem procházejí 3 neelektrifikované jednokolejné trati. Trať č. 238 regionálního významu vede severojižním směrem z Pardubic do Havlíčkova Brodu. Je významná zejména z hlediska přepravy osob, stejně jako dvě následující trati. Železniční trať č. 016, která vychází z Chrudimi do Moravan východním směrem, a železniční trať č. 017, která vychází z Chrudimi západním směrem a směřuje do Heřmanova Městce. Trať č. 016 může být posuzována jako významnější vzhledem k tomu, že se v obci Moravany napojuje na hlavní republikový přepravní tah Děčín – Ostrava a 1. mezinárodní dopravní koridor (úsek Pardubice – Česká Třebová).

Provozovatelem železniční dopravy na území mikroregionu jsou České dráhy, a. s.

Letecká doprava

Je zastoupena veřejným vnitrostátním letištěm v Chrudimi s travnatou plochou a dráhou o rozloze 980 x 160 m. Provozovatelem je Aeroklub Chrudim. Pořádají se zde mimo jiné i vyhlídkové lety kluzákem, motorovým letounem a horkovzdušným balónem. Je zde také možnost získat pilotní průkaz. Letiště však vzhledem k charakteru povrchu nelze významněji využít ke komerčním účelům.

3.6.2 Inženýrské sítě

V obcích mikroregionu jsou značné rozdíly ve vybavení inženýrských sítí. Jak je uvedeno v následující tabulce. Je proto velmi problematické stanovovat jakýkoliv průměr za mikroregion.

Tabulka 1: Technická vybavenost obcí v Mikroregionu Chrudimsko

Obec	Vodovod (%)	Kanalizace (%)	Plyn (%)	Čistička (%)	Osvětlení (%)	Rozhlas	Internet
Bítovany	86	dešťová	75	domácí	95	R	Ano
Bořice	-	-	83	-	100	Z	Ano
Bylany	99	70	95	-	80	R	Ano
Čankovice	80	96	82	96	100	R	Ano
Dolní Bezděkov	80	90	50	3 domácích	100	Z	Ano
Dvakačovice	98	7	30	3	100	Z	Ano
Honbice	-	50	10	3	90	N	Ano

Horka	78	66	72	-	100	R	-
Hrochův Týnec	95	85	90	-	95	Z	Ano
Chrast	95	65	66	65	100	Z	Ano
Chrudim	98	96	82	50	95	N	Ano
Kočí	100	dešťová	70	-	100	Z	Ano
Lány	-	-	95	-	80	N	Ano
Licibořice	99	20	-	-	98	Z	Ano
Lukavice	90	95	65	-	90	Z	Ano
Mladoňovice	-	-	8	-	100	R	Ano
Morašice	50	dešťová	80	-	90	R	Ano
Nabočany	-	-	11	-	80	Z	Ano
Orel	96	74	86	100 Májov	90	Z	Ano
Přestavlky	20	50	20	-	95	Z	Ano
Rabštejská Lhota	100	70	100	70	100	R	Ano
Řestoky	20	-	80	-	90	Z	Ano
Slatiňany	95	70	98	60	85	R	Ano
Sobětuchy	90	30	95	10 domáci	98	Z	Ano
Stolany	70	20	80	-	95	-	Ano
Svidnice	70	70	50	-	95	R	Ano
Trojovice	25	90	60	-	100	Z	Ano
Třibřichy	90	-	98	5	100	Z	Ano
Tuněchody	65	67	90	-	100	R	-
Uhřetice	100	90	90	3	95	R	Ano
Vejvanovice	99	80	90	-	100	Z	Ano
Zaječice	80	dešťová	45	domáci	90	R	Ano
Zájezdec	90	dešťová	80	-	96	R	Ano

(Zdroj: strategický plán rozvoje MCH)

Obce jsou vodofikovány v rozpětí 80–100%, výraznou výjimku tvoří obce Přestavlky (20%), Trojovice (25%) a Morašice (50%). Úplně chybí vodovodní síť v obcích Bořice, Mladoňovice, Nabočany, Honbice a Lány. Majitelem vodovodního řádu je z 95% provozní společnost.

Značně odlišný je také v jednotlivých obcích stav kanalizace. Více než polovina obcí nemá vyřešenou otázku odvodu odpadních nebo dešťových vod. Jedná se zejména o obce Bořice, Lány, Dvakačovice, Mladoňovice, Nabočany, Řestoky a Třibřichy. Majitelem kanalizačního systému je z převážné části obec (80% z celkového počtu obcí).

Také stav plynofikace je v jednotlivých obcích na značně odlišné úrovni. Více než polovina obcí je plynofikována v rozsahu 60–90%. Výrazně nižší úroveň plynofikace (do 30%) vykazují obce Dvakačovice, Honbice, Mladoňovice, Nabočany a

Přestavky. Obcí bez plynofikace jsou Licibořice. V Chrudimi a jejích městských částech je na plyn napojeno celkem 9 692 domácností. Majitelem rozvodné sítě plynu je z 95% provozní společnost.

Veřejné osvětlení v obcích mikroregionu je vybudováno z 80–100%. V některých obcích (např. Mladoňovice, Zaječice, městské části Chrudimě) je nutná rekonstrukce.

3.6.3 Nároky na infrastrukturu

Nároky na vybudování, rekonstrukci nebo modernizaci technické infrastruktury jsou uvedeny v tabulce.

Tabulka 2: Nároky na infrastrukturu

Obec	Nároky na infrastrukturu
Bítovany	kanalizace
Bořice	rekonstrukce místních komunikací, ČOV, kanalizace
Bylany	-
Čankovice	-
Dolní Bezděkov	IS pro výstavbu RD
Dvakačovice	splašková kanalizace (v části obce) a ČOV
Honbice	rekonstrukce elektrické sítě, vodovod
Horka	-
Hrochův Týnec	rozšíření vodofikace, rekonstrukce kanalizace, rozšíření veřejného osvětlení
Chrast	rozšíření IS pro výstavbu RD
Chrudim	*
Kočí	-
Lány	vodovod, kanalizace
Licibořice	-
Lukavice	splašková kanalizace, rekonstrukce dešťové, zřízení místních komunikací a rozvodů
Mladoňovice	vodofikace
Morašice	vodovod Janovice a Zbyhněvice, splašková kanalizace
Nabočany	vodofikace
Orel	veřejné osvětlení, chodníky
Přestavky	rekonstrukce kanalizace a veřejného osvětlení
Rabštejská Lhota	splašková kanalizace částí Smrkový Týnec a Rabštejn
Řestoky	kanalizace, ČOV
Slatiňany	kanalizace - dopojení obcí Škrovád a Slatiňany na ČOV, veřejné osvětlení
Sobětuchy	kanalizace (ve výstavbě)
Stolany	oprava a rozšíření veřejného osvětlení

Svídnice	rozšíření IS pro výstavbu RD + ČOV
Trojovice	-
Třibřichy	-
Tuněchody	rekonstrukce veřejného osvětlení
Uhřetice	-
Vejvanovice	-
Zaječice	dokončení vodofikace, splašková kanalizace + ČOV
Zájezdec	kanalizace

(zdroj: Strategický plán rozvoje)

INŽENÝRSKÉ SÍTĚ

Chrudim – kanalizace v ulicích Moravská, Čs. partyzánů, K ploché dráze, Střelecká, Na Kopci

Píšťovy – kanalizace

Vlčnov – kanalizace, rekonstrukce silnice III. třídy včetně chodníků a místních komunikací, odvedení drenážních vod z obce, odklonění tranzitní dopravy mimo obec

Vestec – kanalizace, plyn

Medlešice – kanalizace, dokončení vodovodu

Markovice – kanalizace v ulici Pod Strání

Topol – kanalizace, místní komunikace

REKONSTRUKCE MÍSTNÍCH KOMUNIKACÍ A CHODNÍKŮ

Jedná se o celkovou rekonstrukci cca **40% chodníků** a **20% komunikací**:

- nový chodník podél komunikace v ulici K Májovu
- rekonstrukce komunikace v ulici K Ploché dráze
- rekonstrukce ulic Filištínská, Kollárova a Fortenská
- vybudování parkoviště v ulici Čavisovská
- spojovací chodník ulic Družstevní a Topolská

- rekonstrukce chodníku Chrudim – Markovice
- rekonstrukce komunikace v ulici. Pod Kopcem – Markovice
- chodníky ve Vestci podél č. p. 5 u silnice č. 34026
- chodník Vlčnov – jednostranný podél komunikace (po provedení kanalizace)
- rekonstrukce komunikace v ulicích: Dostálova, Koželužská, V Průhonech, Na Valše

RŮZNÉ

- vybudování bezbariérových přechodů
- rekonstrukce prostoru před školou Dr. Malíka
- rekonstrukce Tyršova náměstí
- rekonstrukce plochy před památníkem v Medlešicích
- opravy mostů pod Vestcem, v ulici Podfortenská, lávky v ulici Radoušova, mostku Pod Kopanicí u č. p. 129 ²³⁾

²³⁾ Městský úřad Chrudim

3.7 HOSPODÁŘSKÁ CHARAKTERISTIKA

3.7.1 Zaměření výroby

Oblast mikroregionu lze z hlediska historického vývoje hospodářství charakterizovat jako převážně zemědělskou se zaměřením na rostlinnou i živočišnou výrobu. Rozvoj zemědělství byl dán příznivými přírodními podmínkami, jakými jsou kvalitní půdy (převážně hnědozemě) a klimatické faktory (teplota, srážky). Lepší podmínky pro zemědělství mají obce v severní, nížinatější části mikroregionu. Obce v jižní části mikroregionu se díky vlnitějšímu terénu zaměřovaly v rámci zemědělství na živočišnou výrobu nebo využívaly přírodních zdrojů (lesy, nerostné suroviny - kámen, písek) k postupnému rozvoji dřevozpracujícího průmyslu a těžby, na niž bezprostředně navazoval průmysl stavebních hmot. V centru mikroregionu, Chrudim, došlo také k výraznému rozvoji strojírenského průmyslu, který byl do nedávné doby reprezentován Transportou Chrudim. Tento kdysi jednotný strojírenský komplex byl postaven po druhé světové válce v rámci budování těžkého průmyslu. Typickými výrobky z tohoto podniku byly např. výtahy, eskalátory nebo pásové dopravníky. V druhé polovině devadesátých let byla výroba postupně omezována a v září 1999 však bylo vyhlášeno konkurzní řízení. V současné době je v bývalém areálu a okolí zřizována pro investory průmyslová zóna s přesně formulovanými podmínkami z hlediska ochrany životního prostředí. Vedle těžkého průmyslu reprezentovaného strojírenstvím se v mikroregionu rozvíjela i odvětví průmyslu spotřebního – zejména potravinářský a textilní.

3.7.2 Největší zaměstnavatelé

V tomto bodě platí typická přímá úměrnost závislosti nabídky zaměstnání na velikosti sídla. Proto lze nalézt větší zaměstnavatelské kapacity v nejvýznamnějších sídlech mikroregionu, jakými jsou Chrudim, Slatiňany a Chrast. Většina obcí mikroregionu patří z tohoto hlediska do spádové oblasti centra – Chrudimi.

Jedním z největších zaměstnavatelských subjektů v oblasti bývala v nedávné minulosti Transporta Chrudim. Vyhlášení konkurzního řízení v září 1999 a postupné omezování činnosti tohoto významného strojírenského podniku mělo za následek vyšší nárůst nezaměstnanosti i v některých obcích mikroregionu

Dalším známým a poměrně velkým podnikem v mikroregionu byl cukrovar Hrochův Týnec, vybudovaný v éře socialistického hospodaření. Cukrovar byl ale v nedávné době uzavřen a budova byla následně stržena.

Na zaměstnanosti obyvatelstva sledované oblasti se významnou měrou podílí také velké množství menších zaměstnavatelských subjektů sídlících v obcích mikroregionu. Jedná se především o malé firmy podnikající v oboru strojírenství, stavebnictví, dřevozpracujícího a potravinářského průmyslu, obchodu a služeb (např. pohostinství, autoopravny, apod.). Nezastupitelnou úlohu hrají i nadále fungující zemědělská družstva v tradičních agrárních částech mikroregionu (Agricola Bylany, Agro Liboměřice, Milza Zaječice, Orzes Orel, Oseva Agri Chrudim, apod.).

Poměrně důležitou funkci ohledně zaměstnanosti mají také zaměstnavatelské kapacity ležící za hranicemi mikroregionu. Co se týče možností a pracovních příležitostí, určitou roli hraje i samotné centrum Pardubického kraje, město Pardubice a zaměstnavatelské subjekty ve městě i jeho okolí.

3.7.3 Hospodaření obcí

I přesto, že si některé obce během posledních 3 let vzaly úvěr na realizaci různých projektů (zejména vybudování technické vybavenosti obcí – inženýrské sítě, místní komunikace, výstavba bytových jednotek), snaží se hospodařit tak, aby rozdíl příjmů a výdajů zůstal přinejmenším vyrovnaný. Hospodaření obcí se v tomto sledovaném období nejevilo jako vyloženě deficitní. Soudě podle dostupných zdrojů, určitý schodek rozpočtu např. za rok 2003 u některých obcí (Honbice,, Morašice, Nabočany, Rabštejnská Lhota, Řestoky, Slatiňany, Úhřetice) byl umožněn vyššími hodnotami příjmů v předchozích letech. Kladnou stránkou v rámci hospodaření obcí je mimo jiné i to, že obce neručí za závazky třetích osob.

Dalším ukazatelem hospodaření obcí jsou současné „podnikatelské“ aktivity obce – např. podíly ve společnostech a příspěvkových organizacích. Ve většině obcí se jedná pouze o příspěvkové organizace – mateřské a základní školy. Výjimkou v určitém slova smyslu je obec Přestavlky, která má blíže neurčený podíl v akciových společnostech VaK, a. s., VČP, a. s., Východočeská energetická, a. s. a Česká

spořitelna, a. s. Další výjimkou je obec Rabštejská Lhota, která má 100% podíl v místní těžbě písku ²⁴⁾.

Samozřejmě zcela specifický stav je ve městě **Chrudimi**. O tom vypovídá následující přehled. ²⁵⁾

<u>Název společnosti</u>	<u>Podíl obce</u>	<u>Předmět činnosti</u>
Městské kino	organ. složka obce	promítání filmů
Sportoviště města Chrudimě	příspěv. org.	sportovní činnosti
Chrudimská beseda	příspěv. org.	kultury pro město
Městská knihovna	příspěv. org.	knihy, CD, internet
Základní školy	příspěv. org.	výuka
Mateřské školy	příspěv. org.	předškolní výchova
ZUŠ	příspěv. org.	hudební výuka
speciální školy	příspěv. org.	výuka dětí
Správa městských lesů	příspěv. org.	zajištění řádného hospodaření v lesích města Chrudimi

3.7.4 Stav domovního a bytového fondu

Z celkového počtu čtrnáct obcí nedisponuje obecními byty. Ostatní obce s výjimkou Chrudimi, Chrastí a Slatiňan vlastní nižší počet bytů (1 až 3) převážně I. - III. kategorie.

Průměrný podíl neobydlených domů v mikroregionu dosahuje hodnoty 19,8%, což je mírně nad hranicí celorepublikového průměru (18%). Průměrný podíl neobydlených bytů je 18,8%, což je výrazněji nad hranicí celorepublikového průměru (12,4%).

²⁴⁾ dotazníkové šetření

²⁵⁾ Městský úřad Chrudim

Mnoho domů z původní zástavby obcí má za sebou rekonstrukční nebo udržovací práce, bez nichž by de facto „nepřežily“. Z hlediska výstavby nových domů ve většině obcí bylo významné zejména období po druhé světové válce. V rámci poválečné výstavby byla také v okrajových částech větších sídelních jednotek (např. Chrudim) budována nevzhledná a nedostatečně vybavená sídliště tvořená velkokapacitními panelovými domy.

3.8 VYBAVENOST OBCÍ

3.8.1 Školy a školská zařízení

Školství stejně jako kterákoliv část terciární sféry je charakteristická svojí stupňovitostí. Nejinak je tomu i v případě mikroregionu Chrudimsko. Nejvýznamnější postavení v rámci vzdělávání obyvatelstva má centrum oblasti **Chrudim**.

Základní školy

V Chrudimi je šest základních škol, z nichž jedna je sportovního zaměření. Navíc zde můžeme nalézt Základní uměleckou školu, Zvláštní a pomocnou školu a Speciální základní školu při nemocnici. Všechny základní školy jsou vybaveny počítačovými učebnami. Dále zde funguje Pedagogicko-psychologická poradna, Dům dětí a mládeže a Středisko plavecké výuky.

Střední školy a odborná učiliště

V Chrudimi se nachází šest státních středních škol – Gymnázium Josefa Ressela (od roku 1863), Integrovaná střední škola, Obchodní akademie (od roku 1882), Střední průmyslová škola strojnická, Střední zdravotnická škola, Střední zemědělská a rodinná škola. Dále zde sídlí tři soukromé střední školy – Soukromá škola jazyků, Jazyková škola Jany Trubákové a Soukromá hotelová škola Bohemia. Střední odborná učiliště reprezentuje Střední odborné učiliště technické.

Vysoké školy

Tento typ v Chrudimi ani jinde v mikroregionu zastoupen není, nejbližší vysokou školou je Univerzita Pardubice.

V ostatních obcích mikroregionu je stav školských zařízení omezen pouze na mateřské a základní školy

3.8.2 Zdravotnická a sociální zařízení

Zde opět nastává uplatnění principu stupňovitosti služeb a hlavní roli mají největší sídla mikroregionu.

V **Chrudimi** se nachází nemocnice (disponuje 476 lůžky, z toho 356 pro akutní péči a 120 pro následnou péči), poliklinika, své služby nabízejí praktičtí lékaři a síť lékáren. O staré a nemocné občany se stará sociální péče (Centrum sociálních služeb a pomoci v Chrudimi), kam patří také domovy s pečovatelskou službou (dále jen DPS) a terénní pečovatelská služba. Domov důchodců není v současné době k dispozici, ale s jeho realizací se počítá v nejbližších plánech města.

V **Chrasti** jsou k dispozici 3 praktičtí lékaři pro dospělé, 1 pro děti, 2 stomatologové, lékárna a stomatologická laboratoř. Staří a nemocní občané mohou využít pečovatelské služby a DPS.

Ve **Slatiňanech** funguje zdravotní středisko, 2 praktičtí lékaři pro dospělé, 1 pro děti, 1 gynekolog, 2 stomatologové a lékárna. O staré a nemocné občany se stará sociální péče, k dispozici je DPS a terénní pečovatelská služba.

V obci **Přestavlký** působí VLO (Výchovně léčebné oddělení) pro děti mladšího věku. Toto zařízení je jedním z mála takových, které jsou zřizovány v České republice. V současné době je po rekonstrukci.

Většina obyvatel menších obcí je přímo závislá na dojížděcí za zdravotnickými službami do nejbližších větších sídel podle principu spádových oblastí (Chrudim, Chrast, Hrochův Týnec, Slatiňany, Heřmanův Městec, apod.). Z těchto sídel je také poskytována péče seniorům menších obcí formou terénní pečovatelské služby.

3.8.3 Obchodní síť

Po této stránce není situace ve většině obcí příliš uspokojivá. Vybavenost tímto druhem služeb je přímo závislá na principu stupňovitosti. V menších obcích mikroregionu je k dispozici pouze jeden typ obchodu – obchod se smíšeným zbožím. Sortiment takovýchto obchodů je zaměřen hlavně na základní potravinářské výrobky, drogerii a omezený výběr domácích potřeb. V některých obcích však tento typ obchodu

chybí úplně. Nejlepší podmínky v tomto směru mají samozřejmě větší sídla mikroregionu, kde se nachází větší počet specializovaných obchodů se širokým sortimentem výrobků.

3.8.4 Další služby

Do této skupiny služeb je možné zařadit také specifické druhy, jako např. vybavenost církevními institucemi (fara, kostel, kaple), které jsou pravidelně využívány k náboženským účelům, nebo kapacitami v rámci pietních služeb (hřbitovy). Pro obyvatele těch obcí, kde příslušná zařízení nejsou k dispozici, vyplývá nutnost využívat možností nejbližších sousedních obcí, které v tomto směru vybaveny jsou.

3.9 REKREACE A CESTOVNÍ RUCH

Města a obce mikroregionu nabízejí svým občanům i návštěvníkům poměrně pestrou škálu možností v oblasti kultury, sportu a využití volného času. Celá oblast je rovněž vyhledávaným místem pro strávení příjemné dovolené nebo výletu či pro pouhou relaxaci.

Jižní část mikroregionu se nachází v Chráněné krajinné oblasti Železné hory, která byla vyhlášena v roce 1991. Mikroregion je tedy jakousi vstupní branou do tohoto ekologicky a krajinářsky hodnotného území. Železné hory sice nepatří mezi nejvyšší v rámci České republiky, ale rozhodně je lze řadit mezi nejrozmanitější a nejpoutavější. Návštěvníkům je tu k dispozici síť turistických, cyklistických, naučných a vlastivědných stezek. Je zde rovněž mnoho přírodních památek a přírodních rezervací.

Zcela nezastupitelnou funkci při rozvoji cestovního ruchu mají také historické památky a různé kulturní a společenské akce. Věhlas některých však bohužel ke škodě všech zúčastněných nepřesahuje hranice mikroregionu, případně kraje. Světlou výjimkou v tomto směru jsou větší sídla mikroregionu, zejména centrum oblasti Chrudim. Snahou menších obcí mikroregionu by tedy mělo být zviditelnění místních valorit alespoň na vyšší než regionální úrovni.

Dále je nutné zmínit, že oblast mikroregionu je také cílovým místem z hlediska tzv. „víkendové rekreace“. Tvoří rekreační zázemí nejen pro obyvatele Chrudimi, ale i nedaleké pardubicko-hradecké aglomerace. K tomuto účelu slouží velké množství rekreačních objektů (chat, chalup).

3.9.1 Přírodní valority

Nejvíce přírodních hodnot v rámci mikroregionu nabízí CHKO Železné hory:²⁶⁾

V úseku mezi Křižanovickou a Práčovskou přehradou vytvořila řeka Chrudimka v žulových horninách nasavrckého masivu hluboké údolí, které bylo pro svoji jedinečnost postupně začleněno do dvou vyhlášených přírodních rezervací – PR Krkanka a PR Strádovské peklo. Přírodní rezervace „**Krkanka**“ je strmé skalní údolí

²⁶⁾ Internetové stránky CHKO Železné hory (www.sweb.cz/zelezne_hory)

Chrudimky s přirozenými lesními společenstvy a s bohatým výskytem rozmanité škály rostlin a živočichů. V řece s kamenitým řečištěm lze spatřit množství zajímavých vodních organismů, najdeme zde také 3 metry vysoký vodopád při ústí potoka do Chrudimky. Údolí je přístupné zejména z pravého břehu po zelené a modré turistické trase.

Na PR Krkanka navazuje PR „**Strádovské peklo**“. Jedná se o pokračování skalnatého údolí táhnoucího se od Křižanovické přehrady. Rezervaci tvoří kaňon řeky Chrudimky a přilehlých přítoků. Území je charakteristické mnoha geomorfologickými jevy a zbytky původních lesních společenstev, na které je vázán výskyt mnoha ohrožených druhů organismů. Geologické podloží tvoří horniny nasavrckého masivu, především žuly. Tvrdé horniny podnítily vznik mnoha geomorfologických útvarů. Půdy jsou mělké, slabě kyselé. Lesní porosty tvoří suťové habrové javořiny a suťové lesy na extrémních stanovištích tvořené borovicí lesní, bukem lesním, javorem klenem a často i jedlí bělokorou. V údolní nivě je vyvinuto společenstvo ptačincových olšin. Lokalita je také známá tradičním chovem muflonů. První kusy se zde objevily již v roce 1892. V současné době zde žije stádo přibližně 60 kusů muflonů.

Území PR Strádovské peklo je součástí „**Slavické obory**“, která byla založena již ve 2. polovině 18. století knížetem Auerspergem. Obora v současnosti zabírá plochu 680 hektarů a kromě jelení a mufloní zvěře tu najdeme i kaštanové aleje, duby a několik výjimečných exemplářů smrku. Uvnitř obory jsou kromě PR Strádovské peklo i další zvláště chráněná území – například přírodní památka „**Boušovka**“. Tuto přírodní památku tvoří rybník ležící na náhorní rovině v nadmořské výšce 373 m n.m. Přítok vody do rybníka zajišťují drobné lesní toky a srážková voda. Okrajové části rybníka jsou porostlé mokřadními typy společenstev, hladina je pokryta porosty růžové formy leknínu a dalších druhů vodních rostlin. Kromě leknínu bílého (v růžové formě) zde roste také například stulík žlutý, bublinatka jižní, blatouch bahenní, atd. Ze živočichů stojí za zvláštní pozornost výskyt osmi druhů vážek, skokana skřehotavého a štíhlého, čolka obecného a ondatry pižmové.

Na jihovýchod od Rabštejnské Lhoty se nachází unikátní území chráněné jako přírodní památka „**Na skalách**“ (nověji nazývaná též jako „Mořské pobřeží“). Jedná se o velmi zajímavou geologickou lokalitu, poněvadž je zde zachován projev mořské transgrese z doby druhohorního křídového moře. Na křemencové podloží, které je

prvohorního (ordovického) stáří, zde nasedají druhohorní (cenomanské) pískovce. Rozhraní těchto dvou geologických epoch vzdálených od sebe asi 200 milionů let je zde velmi ostré a dobře patrné.

Přírodní památka „**Hrobka**“ je lokalita s výskytem suchomilné květeny (divizna, smolníčka). Nachází se asi 2 km jižně od Slatiňan poblíž obce Svídnice, kde také najdeme památný strom – jalovec obecný.

Mimo území CHKO Železné hory se vyskytuje již méně přírodních zajímavostí.

V bezprostřední blízkosti obce Bítovany se nachází zajímavá přírodní lokalita nazvaná „**V syslích**“. Jedná se o drobný odkryv břehu bývalého křídového moře s pískovcovými skalními útvary. U Bítovan se také nachází další známá přírodní památka, rybník „**Farář**“. Chráněné území bylo původně vyhlášeno k ochraně výskytu kotvice plovoucí. Její existence však po vyhrnutí rybníka nebyla potvrzena.

Severovýchodním směrem od Chrudimi leží nedaleko místní části Topol přírodní rezervace **Habrov** (rozloha 18,7 hektarů, rok založení roku 1996) s přirozenými habrovými porosty a bohatým bylinným patrem. Od roku 1997 je zde zřízena naučná stezka.

V samotném městě Chrudimi se nachází přírodní památka **Ptačí ostrovy**. Leží v systému kanálů a náhonů Chrudimky a předmětem ochrany jsou významná hnízdiště chráněných druhů ptactva.

V rámci přírodních valorit je také nutné uvést fakt, že město Chrudim vlastní 452 ha lesních pozemků (Správa městských lesů Chrudim) ležících na jihovýchod od města. Městské lesy Chrudim mají i významnou rekreační funkci. Jedná se o lesy hojně navštěvované jak obyvateli Chrudimě a okolních obcí, tak i nedalekých Pardubic.²⁷⁾

3.9.2 Historické památky

V rámci této podkapitoly hraje prim samozřejmě město **Chrudim**, nazývané též jako „Atény východních Čech“. Městská památková zóna v Chrudimi zahrnuje celý soubor cenných staveb, které jsou lokalizovány převážně na Resselově náměstí a

²⁷⁾ Správa městských lesů Chrudim

v přilehlých ulicích. Jedná se o několik pozdně gotických a renesančních domů s klenutými mázhausy a podloubím. Nejznámějším je dům Mydlářovský, v němž je umístěno Muzeum loutkářských kultur. Toto muzeum je v evropském měřítku svým způsobem jedinečné. Ve městě se zachovaly i zbytky středověkého opevnění, jehož součástí je např. bašta Prachárna a úzká fortna Myší díra. Mezi další významné budovy a stavby v Chrudimi patří:²⁸⁾

- morový sloup Proměnění Páně na Resselově náměstí
- kostel sv. Kateřiny (z 2. poloviny 14. století)
- budova staré radnice (1560)
- Novoměstská kašna s barokními sochami
- budova Muzea (1897 - 1898)
- Arciděkanský chrám Nanebevzetí Panny Marie (1359)
- budova Divadla Karla Pippicha (1931)
- Kotěrova vila

Město **Slatiňany** nabízí hned několik zajímavých míst. Mezi nejvýznamnější patří původně renesanční zámek ze 16. století. Během 18. století a 19. století byl rozšířen a novogoticky přestavěn. Uvnitř najdeme hippologické muzeum, které je přístupné veřejnosti. V březnu 2001 byl státní zámek Slatiňany vyhlášen národní kulturní památkou. V zámeckém parku založeném na počátku 19. století v anglickém stylu na ploše 16 hektarů je bohatá sbírka dřevin. Gotický kostel sv. Martina z konce 14. století byl regotizován koncem 19. století podle návrhu Františka Schmoranze. Ve městě se také nalézá hřebčín s chovem starokladrubského vraníka. Slatiňany jsou také dějištěm filmu „*Smrt v sedle*“ a TV seriálu „*Dobrá voda*“. V místní části Škrovád lze najít skalní výchozy pískovců, které jsou známým cvičným horolezeckým terénem. V okolí lesního návrší Hůra u Slatiňan se nacházejí vycházková místa se zajímavostmi jako jsou například zbytky vyhlídkové věže Chlum nebo romantický Kočičí hrádek.

Ve městě **Chrasti** stojí za zmínku zámek – bývalé letní sídlo královéhradeckých biskupů s přilehlou zámeckou zahradou. Dnes je sídlem městského úřadu. Je zde umístěno také muzeum a galerie. Dominantou náměstí je barokní kostel Nejsvětější trojice. V části města zvané Chrašice mohou návštěvníci zhlédnout barokní stavbu

²⁸⁾ Městský úřad Chrudim

vodárenské věže z roku 1746. Panorámatu města vévodí věžový vodojem dokončený v roce 1930. Na hřbitově v Chrašicích se nachází kostel sv. Martina, v Podlažicích pak kostel sv. Markéty a v osadě Podskala stojí kostelík sv. Jana Křtitele.

Obec **Kočí** se může pochlubit architektonicky významnou církevní památkou a tou je kostel sv. Bartoloměje. Kostel byl založen roku 1397 zakládací listinou vydanou druhou manželkou krále Václava IV., Žofíí. I když jména stavitelů nejsou přesně známa, byli jimi s největší pravděpodobností bratři Jan, Petr a Oldřich Lutkové. Objekt je umístěn do středu původní zástavby obce, do míst, kde svého času bývala bažina s divokými topoly v okolí. Vchod do kostela je umožněn po dřevěném mostě dlouhém 18 m a postaveném roku 1721 stavitelem Janem Teplým.

Nedaleko obce **Rabštejská Lhota** stojí zřícenina hradu Rabštejn, jenž byl založen ve 14. století na skalnatém ostrohu nad Markovickým potokem. Pro svoji malou velikost byl od 15. století nazýván zdrobnělinou Rabštejnek. Od 16. století je však již pustý. Z mohutné obvodové hradby téměř vejčitého půdorysu je zachována zejména západní část s romantickým palácem v němž jsou patrné zbytky sgrafit. V samotné obci je zajímavým architektonickým dílem dřevěná zvonička z roku 1863.

V obci **Bítovany** stojí původně gotický kostel sv. Bartoloměje ze 14. století, jenž byl v 17. století barokně a v 19. století novogoticky upraven.

V obci **Bořice** archeologické nálezy potvrzují osídlení již z dob lužické kultury, tj. z období mezi 12. - 4. stoletím před naším letopočtem. Na lužickou kulturu navazuje slovanské osídlení dokumentované žárovým pohřebištěm z doby hradištní z období 8. až 10. století našeho letopočtu.

V obci **Honbice** se nachází kostel Povýšení sv. Kříže z poloviny 14. století. V blízkosti kostela je pomník padlým se sochou Jana Žižky. V obci je umístěn ještě jeden pomník padlým, a sice s bustou T. G. Masaryka.

V obci **Horka** mezi nejzajímavější stavby patří historická sýpka u statku č.p. 23 a roubenka č.p. 47.

V obci **Dvakačovice** se nachází evangelický chrám Páně (novogotický kostel) z 19. století, kaplička Nejsvětější trojice z 19. století, stavebně–technická památka Dvakačovický kanál z 15. století a mohylové slovanské pohřebiště z doby hradištní.

V obci **Licibořice** stojí pozdně gotický kostel sv. Michala archanděla z 15. století, zbarokizovaný v 18. století. Uvnitř skrývá zbytky nástěnných maleb z 15. století. U osady Podhořalka severovýchodně od Licibořic lze rozeznat pozůstatky prastarých rýžovišť zlata.

Rozvoj obce **Lukavice** zapříčinil výskyt pyritu, který zde umožnil založit v 16. století první chemickou manufakturu v Čechách. Za napoleonských válek byla továrna v Lukavici největším chemickým závodem v rakouské monarchii. Doly zanikly v roce 1892 a jejich zachovalé zbytky jsou dnes chráněny jako technická památka. Továrna ukončila svoji činnost v roce 1905. Dominantou obce je lukavický zámek z druhé poloviny 18. století a přes 700 let starý dub, který původně stával na nádvoří lukavické tvrze.

Nejstarší dochovanou stavbou obce **Morašice** je gotický kostel sv. Víta z první poloviny 14. století. V 18. století byl barokně upraven. Uvnitř jsou zachovány zbytky původních gotických maleb.

Zajímavým místem obce **Orel** je místní část „Tři Bubny“. Na tomto návrší je situován kostel sv. Jiří, který je připomínán již v roce 1349. Pojmenování pochází z 18. století, kdy údajně v dobách slezských válek s Pruskem tři rakouští bubeníci bubnováním přinutili pruského krále k ústupu.

Při prohlídce obce **Sobětuchy** lze v místní části Pouchobrady shlédnout římskokatolický kostel Nejsvětější trojice z počátku 14. století, který v roce 1889 prošel rozsáhlou přestavbou realizovanou známým stavitelem Františkem Schmoranzem. Z architektonického hlediska je rovněž zajímavá stavba roubené chalupy č.p. 16.

Dominantou obce **Stolany** je kostel sv. Mikuláše Biskupa s oválným půdorysem středověkého hřbitova, který lemuje kamenná zeď. Kostel prošel složitým vývojem, loď je nejstarší, presbytář je ze 14. století. Západní pozdně gotická věž patří k ojedinělým typům věží. Je zakončena zděným omítnutým jehlanem a zdobena kamennými chrličí v podobě skrčených oblud. Do věže je také zazděno několik drobných obloučků, pocházejících nepochybně z obloukové římsy románského kostela, který zde předtím stával. Uvnitř kostela je původní pískovcová křtitelnice. Kostel spolu se hřbitovní zdí je zapsán v Ústředním seznamu nemovitých kulturních památek.

a území obce **Svídnice** se nachází hned několik zajímavých míst. Jsou to např. prehistorické sídliště na Práčově, částečně zachovalý kostel sv. Jakuba na Práčově z roku 1364, dřevěná zvonička z konce 18. století a pískovcový kříž u bývalé školy z roku 1759. Za nesporně zajímavou stavbu lze považovat objekt bývalé papírny se zachovalým přízemím, kde se až do roku 1861 vyráběl kancelářský papír. Poté se z tohoto objektu stal mlýn. Mezi další technické památky v obci patří zbytky vorového zachytávajícího zařízení a zbytky dvou vápenných pecí. Nedaleko obce Svídnice se nachází zřícenina hradu Strádov. Hrad byl založen ve 14. století, ale od 16. století je již pustý. Zřícenina hradu stojí na skále nad roklí v místech, kde je dnes přes Chrudimku vybudován mostek.

Dominantou obce **Tuněchody** je gotický kostel sv. Jana Křtitele z roku 1350.

Obec **Zaječice** je zajímavá dochovanou budovou tvrze z konce 16. století se zbytky pozdně gotických okenních ostění. Dále je možné zmínit barokní „zámeček“ z 18. století, kde sídlili správci velkostatků knížete Auersperga (dnes sídlo obecního úřadu).

V katastru obce **Zájezdec** se nachází židovský hřbitov, který je ve vlastnictví Židovské obce náboženské.²⁹⁾

3.9.3 Kulturní a společenské akce

Z hlediska kulturního a společenského vyžití nabízí obyvatelům mikroregionu nejvíce možností město **Chrudim**. V průběhu roku se zde koná několik významných kulturních a společenských akcí, které mají regionální i celorepublikový význam. O těch nejvýznamnějších pojednává následující přehled:

Červenec - Loutkářská Chrudim (přehlídka amatérských loutkářských souborů)

Srpen – Chrudimská pout', Balónová show (mezinárodní týdenní festival létání pořádaný ve spolupráci s Aeroklubem ČR a Leteckou amatérskou asociací ČR na letišti v Chrudimi)

²⁹⁾ Městský úřad Chrudim, dotazníkové šetření

Září – Obžínky, Den otevřených dveří památek, volba královny Královských věnných měst

Listopad – O chrudimskou loutku (taneční soutěž), Kateřinské posvícení

Prosinec – Adventní koncerty, nejlepší sportovec

Leden – Osobnost města Chrudimě

Celoročně - Chrudimské hudební pátky (koncerty vážné hudby)

Ke konání kulturních a společenských akcí slouží v Chrudimi následující zařízení: Divadlo K. Pippicha, Divadélko Mír, Letní kino, Kino Svět, Velký sál muzea, Malý sál muzea, Podnikatelský klub, Regionální muzeum, knihovna, 5 galerií a Muzeum loutek.

Ve městě **Chrasti** se koná také několik známých společenských akcí, např. mezinárodní taneční soutěž Chrastická korunka, Taneční festival Vysočina, Swingový festival mladých, Filčíkova Chrast (hudební soutěž pro mladé), mezinárodní závody v orientačním běhu, šachové turnaje, sportovní akce (fotbal, tenis, apod.).

Společenské akce v ostatních obcích se omezují na různé sportovní soutěže a turnaje převážně regionálního charakteru (kopaná, nohejbal, tenis, šachy), soutěže SDH (Sboru dobrovolných hasičů), setkání důchodců a rodáků obce, plesy, posvícenské zábavy, vinobraní, dětské dny, školní akademie, apod. Specifickou akcí regionálního významu je např. silniční běh „O lukavický kahan“.

3.9.4 Sportovní možnosti

Mikroregion Chrudimsko má i silné sportovní zázemí. Milovníci zdravého pohybu zde najdou vhodné podmínky pro aktivity všeho druhu.

Ve městě **Chrudimi** působí tři tělovýchovné jednoty, jsou zde dva fotbalové stadiony, zimní stadion, tenisové a volejbalové kurty, víceúčelová sportovní hala, letní plovárna, krytý plavecký bazén, tělocvičny v základních školách (včetně tří s umělým povrchem), dopravní hřiště a skatepark.

Ve městě **Chrasti** slouží ke sportovnímu vyžití sportoviště s atletickou dráhou, velká tělocvična v sokolovně a tělocvičny v mateřské a základní škole.

Město **Slatiňany** nabízí ke sportovnímu vyžití víceúčelový stadion, sportovní halu, plovárnu a dětské sportovní hřiště.

Ve většině ostatních obcí jsou možnosti pro sportovní vyžití poměrně omezenější. Základním prvkem jsou zde travnatá fotbalová hřiště, ojediněle se vyskytují hřiště antuková (např. na volejbal v obci Horka, na tenis v obci Rabštejnská Lhota).

Všeobecným trendem poslední doby je budování **cyklotras**. Na základě rozhodnutí vedení Mikroregionu Chrudimsko byl zpracován projekt o rozvoji cykloturistiky na jeho území. Cyklotrasy vytvářejí síť, která navazuje na cyklotrasy připravované k vyznačení v sousedních mikroregionech s ohledem na Generel cykloturistických tras v bývalém okrese Chrudim

Cyklotrasy jsou vedeny většinou po vedlejších silnicích a místních komunikacích převážně s asfaltovým povrchem, dobře sjízdným i pro silniční kola. Některé úseky jsou vedeny po lesních nebo polních cestách, kde je vhodnější použít kolo trekingové nebo horské. Celková délka značených cyklotras na území mikroregionu v současné době činí 101 km.

V rámci kapitoly *CESTOVNÍ RUCH* je nutné také uvést, že na území mikroregionu působí **2 informační centra**, a sice v Chrudimi a ve Slatiňanech. Informační centrum ve Slatiňanech je součástí městské knihovny. Městské informační centrum v Chrudimi je umístěno v budově staré radnice na Resselově náměstí, nabízí široký rozsah služeb pro občany, turisty a návštěvníky, konkrétně:

- informace o historii a současnosti Chrudimi
- informace o kultuře a sportovních akcích
- důležitá telefonní čísla
- adresář firem, organizací, institucí, spolků,...
- vlakové a autobusové spoje
- ubytování nejen v Chrudimi
- zajištění průvodcovských služeb

- informace o turistických cílech v Chrudimi a okolí
- informace o cestovních kancelářích (zájezdy na muzikály,...)
- prodej upomínkových a propagačních předmětů
- předprodej vstupenek

3.9.5 Plánované rekreační využití území

Jednou z významných oblastí z hlediska dalšího využití rekreačního potenciálu území je komplex lesů „Podhůra“, nacházející se cca 3 km od města Chrudimi. Tyto lesy plní převážně rekreační funkci. Nachází se zde lokality - Kochánovické rybníky, restaurace Monako, Kometa, Kočičí hrádek, vyhlídka a další. V blízkosti je slatiňanský zámek, park a hřebčín. Vlastníci lesních pozemků v komplexu lesů „Podhůra“ (město Chrudim, město Slatiňany a Lesy ČR Hradec Králové) zde chtějí rozšířit rekreační funkci lesů.

3.10 EKOLOGIE

3.10.1 Stav životního prostředí

I přesto, že byla větší část krajiny pozměněna činností člověka související se zemědělstvím, je stav životního prostředí na území mikroregionu poměrně vyvážený. Velkou zásluhu na tom má zejména jižní část mikroregionu, kam zasahuje CHKO Železné hory. Zřízení CHKO bylo připravováno již od roku 1979, ale teprve v roce 1991 byla vyhlášena asi třetina Železných hor za **Chráněnou krajinnou oblast**, přičemž malá část Železných hor již dříve patřila a dosud patří do CHKO Žďárské vrchy. Na území mikroregionu se vyskytují dvě přírodní rezervace a několik chráněných přírodních výtvorů.

Na kvalitě životního prostředí se významně podílí i fakt, že v současné době na území mikroregionu nejsou velké podniky ani těžební závody, které by výrazněji zhoršovaly životní prostředí v obcích. Hlavními zdroji znečištění ovzduší v obcích jsou tedy místní zdroje, zejména lokální topeniště a výfukové plyny z dopravy. Spalování fosilních paliv v domácích topeništích a kotelnách se negativně projevuje zvýšením hladiny oxidu siřičitého a oxidu uhelnatého zejména v zimním období. Diskutabilní je možnost znečištění ovzduší z oblasti sousedního Pardubicka, kde je velké množství bodových znečišťovatelů ovzduší (např. chemické výrobní komplexy Paramo a.s. nebo Aliachem, odštěpný závod Synthesia, a.s.)

Největším problémem na území mikroregionu je plošná ekologická zátěž areálu bývalé Transporty Chrudim vyžadující vysoké náklady na sanaci. Závažnost spočívá především v potenciální kontaminaci ohrožující zdroje podzemních vod. V současné době je v bývalém areálu budována průmyslová zóna. Území lze využít pro jakoukoliv průmyslovou výrobu kromě:

- 1) staveb s jaderně energetickým zařízením a staveb na skladování, zpracování a zneškodnění jaderného paliva
- 2) chemické výroby, tj.:
 - a) tepelného nebo chemického zpracování uhlí
 - b) rafinérie

- c) zařízení k výrobě organických a anorganických chemikálií
- d) zařízení k výrobě pesticidů a průmyslových hnojiv
- e) zařízení k výrobě výbušnin a pro regeneraci a zneškodňování výbušných látek
- f) zařízení na skladování ropy, ropných a chemických produktů
- g) výroby nebo chemického zpracování polymerů a syntetických kaučuků
- h) výroby a zpracování výrobků na bázi elastomerů

3) skladů jedů, pesticidů, hospodářských hnojiv, toxických látek a ostatních nebezpečných odpadů v množství nad 0,5 t pohotovostní zásoby.³⁰⁾

V obci Lukavice je ekologická zátěž v důsledku těžby pyritů a nachází se zde skládka firmy Paramo Pardubice, ve Slatiňanech areál Euro Šarm a skládka firmy Paramo Pardubice. Specifickým problémem je bývalá skládka a stáčírna živic ve Vejvanovicích.

V dalších obcích se jedná o již nevyužívané skládky, které jsou z větší části sanovány buď uměle nebo přírodní cestou. Nepřehlédnutelným problémem v ochraně životního prostředí může být nedostatečně vybudovaná nebo chybějící kanalizace v některých obcích. Konkrétní problém vyvstává v podobě znečištění říčky Novohradky z odpadních vod obcí v okolí Hrochova Týnce. Nutnost vybudovat čističku odpadních vod pro tuto oblast je více než zřejmá.

Za další možnou příčinu narušení ekologické stability území lze považovat zemědělskou velkovýrobu a intenzivní obhospodařování velkých celků orné půdy. Neuvážené zcelování pozemků a rozorání mezí mělo za následek vznik řady negativních jevů, z nichž nejvýrazněji ohrožuje další zemědělské aktivity zejména eroze půdy. Díky tomuto procesu dochází k odnosu půdních částic humusu a živin z nejsvrchnějšího horizontu a tím půda ztrácí svoji nejdůležitější vlastnost – úrodnost.

V rámci této podkapitoly je nutné také uvést, že se město Chrudim zapojilo do mezinárodního projektu „Zdravé město“, který iniciovala Světová zdravotnická organizace WHO. Cílem projektu je podpora zdraví a s ním související kvalita života včetně zajištění trvale udržitelného rozvoje. Celkem v národní síti projektu existuje

³⁰⁾ Městský úřad Chrudim

43 členských subjektů z České republiky s regionálním vlivem na 800 měst a obcí, což je cca 1,7 milionu obyvatel (16% populace ČR).³¹⁾

3.10.2 Přírodní zdroje

Území mikroregionu není významné z hlediska těžby důležitých nerostných surovin. Nutno podotknout, že v tomto směru má přírodní zdroje i z regionálního hlediska více než omezené. Z typového hlediska převažují stavební suroviny. V několika obcích se dříve těžila cihlářská hlína, písek a stavební kámen (hlavně opuka). Určitým specifikem je obec Lukavice, kde se dříve těžil pyrit (více podkapitola 1.6.2). V současné době je těžba na většině lokalit uzavřena. Těžba kamene v současnosti stále probíhá v Lukavici, písek se těží v Rabštejské Lhotě a cihlářská hlína v Úhřeticích.

Z hlediska vodních zdrojů patří území mikroregionu do hydrogeologického rajónu 431 *Chrudimská křída*. Jsou využívány hlavně zásoby povrchových vod (Chrudimka-Práčov) a podzemních vod (Chrast a okolí). Zdroje zásobují úpravnu vody Monako u Slatiňan, která má kapacitu 350 litrů/s.³²⁾

Na území mikroregionu byla vymezena tato ochranná pásma vodních zdrojů:

- 1) Licibořice (II.a,b)
- 2) Podlažice (I.)
- 3) Markovice (I.)

V několika obcích bylo aplikováno využití alternativních zdrojů energie, které však z hlediska komplexnějšího využití nemá větší význam. Rovněž možnosti pro rozvoj takovýchto experimentů (např. větrná elektrárna) v mikroregionu jsou diskutabilní. Určité šance v tomto směru by mohly mít sluneční kolektory pro ohřev vody, tepelná čerpadla nebo vytápění biomasou.

³¹⁾ Městský úřad Chrudim

³²⁾ www.uzemniplany.cz

3.11 SPOLUPRÁCE OBCÍ MIKROREGIONU

Některé obce z mikroregionu jsou členy i jiných sdružení obcí. Např. Bylany, Lány, Mladoňovice, Morašice, Rabštejnská Lhota, Sobětuchy, Stolany a Třebřichy dohromady tvoří *Mikroregion západně od Chrudimi*, který vznikl již v roce 1999. Původním záměrem založení tohoto mikroregionu bylo budování technické infrastruktury v členských obcích. Mezi další priority patřilo zkvalitnění životního prostředí, dopravních sítí a rozvoj různorodých hospodářských aktivit, školství a kultury.

Mezi další obce, které jsou členy i jiných mikroregionů, patří Lukavice (Centrum Železných hor). Čtrnáct obcí z mikroregionu Chrudimsko je také členem *Svazu měst a obcí ČR* – Bítovany, Bořice, Bylany, Čankovice, Chrast, Chrudim, Kočí, Licibořice, Mladoňovice, Řestoky, Svídnice, Trojovice, Třebřichy, Úhřetice (stav k r. 2002).

Jen velmi málo obcí navázalo partnerské vztahy s obcemi v zahraničí. Mezi ně patří obec **Bořice** – partnerem Stročín (Slovensko), **Chrudim** – partnery Ede (Nizozemsko), Svidník (Slovensko), Olešnica (Polsko) a **Slatiňany** – Rorbas, Freinstein–Teutem (Švýcarsko) a Arrone (Itálie).

Náměty na spolupráci obcí v rámci mikroregionu

Podle slov představitelů obcí by se mělo jednat především o *koordinaci aktivit* v oblasti:³³⁾

- 1) rozšiřování vybavenosti obcí technickou infrastrukturou (inženýrských sítí)
- 2) řešení dopravní situace (obslužnost, stav komunikací)
- 3) tvorby nových pracovních míst v obcích
- 4) zlepšení situace v oblasti služeb v obcích
- 5) zajištění výstavby bytů
- 6) řešení likvidace odpadů
- 7) řešení společných zájmů (či problémů) spojených:
 - a) se školstvím

³³⁾ dotazníkové šetření

- b) s kulturním a sportovním vyžitím obyvatel obcí
 - c) s životním prostředím
 - d) s rozvojem cestovního ruchu (např. budování cyklotras)
- 8) informační provázanosti (dokončení internetového propojení některých obcí)
 - 9) sblížení územně plánovacích dokumentací obcí tak, aby bylo možné řešit některé projekty společně
 - 10) společného čerpání finančních zdrojů

Obce sdružené v mikroregionu mohou díky koordinované spolupráci do budoucna prosadit některé své společné zájmy. Přesto ale nelze opomíjet individuální potřeby, cíle a problémy jednotlivých obcí.

3.12 SWOT ANALÝZA

Analýza SWOT bude využita komisí pro strategický rozvoj spolu s dalšími analytickými materiály pro nadefinování rozvojových oblastí a vytvoření akčních plánů k dosažení rozvojových cílů.

Definování **silných (s) a slabých (w) stránek** je zaměřeno především na vnitřní faktory mikroregionu. Tyto faktory mají pozitivní nebo negativní dopad na možnost regionálního rozvoje v dané oblasti. Cílem programové části strategického plánu bude odstraňovat (potlačovat) slabé stránky a využívat (posilovat, udržovat) stránky silné.

Definování **příležitostí (o) a hrozeb (t)** je zaměřeno především na vnější faktory a vlivy. Jedná se především o ty jevy, které mají nadregionální (celorepublikovou, atd.) platnost a region sám je nemůže nijak ovlivnit. Identifikace a znalost dopadů těchto jevů napomáhá při tvorbě akčních plánů. Akční plány by měly v co nejvyšší míře využít příležitostí a v co nejvyšší míře potlačit závislost na výskytu hrozeb. V některých případech je obtížné posoudit, zda je daný jev pro mikroregion příležitostí nebo ohrožením.

3.12.1 SILNÉ STRÁNKY (S)

- Výhodné dopravní napojení na okolí (S1)
- Zastoupení významné a velké obce v mikroregionu (S2)
- Postupné vytváření průmyslové zóny pro potenciálního investora (S3)
- Krajinářsky atraktivní území (S4)
- Kvalitní životní prostředí (S5)
- Mateřské školy v obcích (S6)
- Podpora rozvoje bytové výstavby v obcích (S7)
- Vybudovaná síť cyklistických tras (S8)
- Tradice strojírenského průmyslu a kvalifikovaná pracovní síla (S9)
- Příznivé klimatické a půdní podmínky pro rozvoj zemědělství (S10)
- Množství památek stavebně - technického charakteru a jiných architektonických hodnot (S11)
- Poměrně vysoký podíl obyvatel produktivního věku (S12)
- Zapojení města Chrudimi do projektu „Zdravé město“ (S13)

3.12.2 SLABÉ STRÁNKY (W)

- Trend úbytku obyvatel ve sledovaném období 1990 – 2002 v důsledku přirozené migrace obyvatel (W1)
- Trend úbytku obyvatel ve sledovaném období 1990 – 2002 v důsledku přirozeného úbytku obyvatel (W2)
- Nedostatečná vybavenost terciéru s ohledem na rozvoj cestovního ruchu (W3)
- Nevyužívané průmyslové a zemědělské objekty (W4)
- Nízký stupeň technické vybavenosti obcí v oblasti odvádění a likvidace odpadních vod (W5)
- Dopravní obslužnost (W6)
- Menší nabídka kulturních, společenských a sportovních akcí zaměřených na mládež hlavně v malých obcích (W7)
- Nedostatečná propagace mikroregionu mimo území ČR (W8)
- Vysoký podíl vytápění s využitím tuhých paliv (W9)
- Větší množství objektů využívaných pouze pro soukromé rekreační účely (W10)
- Plošná ekologická zátěž v areálu a okolí bývalé Transporty Chrudim (W11)
- Nízký podíl obyvatel s VŠ vzděláním (W12)
- Nízký podíl obyvatel zaměstnaných v terciéru (W13)
- Stav dopravní infrastruktury (W14)
- Nutná dojíždka za službami (W15)
- Vyšší počet neuvolněných starostů (W16)

3.12.3 PŘÍLEŽITOSTI (O)

- Členství ČR v EU - možnost přístupu ke zdrojům strukturálních fondů (O1)
- Členství ČR v EU - rozvoj partnerství se zahraničními obcemi a regiony (O2)
- Migrace obyvatel z měst na venkov (O3)
- Možnost čerpání finančních prostředků z národních zdrojů (O4)
- Vstup nových investorů a oborů do mikroregionu a rozvoj malého a středního podnikání (O5)
- Rozvoj nových informačních a telekomunikačních technologií (O6)
- Nové formy využití volného času (O7)
- Rozvoj ekologických a mimoprodukčních forem zemědělství (O8)
- Rozvinutí tradic a řemeslné výroby (O9)
- Zapojení mikroregionu do projektu „Zdravé město“ (O10)
- Připojení obcí mikroregionu na internet (O11)
- Koordinace postupu při řešení společných problémů (O12)
- Koordinace aktivit společenského, kulturního nebo sportovního charakteru (O13)
- Posílení rekreační funkce lesů (O14)

3.12.4 HROZBY (T)

- Možné komplikace při tvorbě projektů splňujících požadavky EU pro spolufinancování z evropských strukturálních fondů (T1)
- Nepříznivý demografický vývoj a zvyšování podílu obyvatel v poproduktivním věku (T2)
- Neustávající odliv mladých lidí především z menších obcí (T3)
- Nárůst nezaměstnanosti (T4)
- Zvyšování podílu objektů sloužících pouze k individuálnímu rekreačnímu využití (T5)
- Zvyšování podílu nevyužívaných hospodářských objektů (T6)
- Nízká úroveň spolupráce mezi obcemi, soukromými subjekty, neziskovými organizacemi a z toho vyplývající důsledky (T7)
- Ohrožení podstaty výrobních podniků (T8)
- Zhoršování stavu kulturně - historických památek (T9)
- Zhoršování kvality životního prostředí (zejména složky ovzduší a vodstva) (T10)
- Nebezpečí v podobě živelných pohrom (např. povodně) (T11)

4 Programy vhodné pro svazky obcí

Na tomto bych se chtěl zmínit o několika programech, které jsou vhodné pro svazky obcí mikroregionů. Jako nejdůležitější jsem vybral Program obnovy venkova vyhlášený Ministerstvem pro místní rozvoj a Regionální operační programy, které jsou pod záštitou Evropské unie.

4.1 Program obnovy venkova

Program obnovy venkova, zajišťovaný v působnosti Ministerstva pro místní rozvoj jako součást regionální politiky, zajišťuje realizaci Programu obnovy vesnice, přijatého vládou České republiky 29. května 1991. Tento Program se týkal participace obyvatelstva i duchovního rozměru obnovy vesnice, rozvoje podnikání ve venkovských regionech, vlastní stavební obnovy vesnice a péče o krajinu. Novela programu byla schválena usnesením vlády č. 730 z 11.11.1998.

Cíle Programu mohou obce zajišťovat s podporou státu - od r. 1994 s využitím vlastního Programu obnovy venkova i dalších resortních programů. Program obnovy venkova se přitom soustředí na dotování těch akcí a programů obcí, které nelze dotovat z ostatních resortů a dále těch, které mají integrující územní nebo oborový charakter.

Program obnovy venkova je řízen podle Zásad pro poskytování účelových dotací obcím z rozpočtové kapitoly Ministerstva pro místní rozvoj v rámci Programu obnovy venkova, podle nichž obce podávají žádosti o dotace v termínech určených Ministerstvem pro místní rozvoj. O žádostech rozhoduje Ministerstvo pro místní rozvoj po projednání v meziresortní řídicí komisi Programu, v níž jsou zastoupena ministerstva zemědělství, životního prostředí, kultury a financí, Svaz měst a obcí ČR, Spolek pro obnovu venkova, výbory Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR (zemědělský, pro veřejnou správu, regionální rozvoj a životní prostředí a Rozpočtový výbor) a Senátu Parlamentu ČR (Výbor pro územní rozvoj, veřejnou správu a životní prostředí a Výbor pro hospodářství, zemědělství a dopravu). K jednání komise jsou přizváni předsedové krajských výběrových výborů, které připravují návrh rozdělení dotací v krajích.

4.2 Regionální operační programy

Regionální operační programy (ROP) jsou základním a nejdůležitějším dokumentem pro čerpání finančních prostředků ze strukturálních fondů Evropské unie pro mikroregiony. Zahrnují rozvojové priority všech regionů soudržnosti NUTS II v ČR, a to Doprava, Cestovní ruch a Integrovaný rozvoj území. Jelikož se území Mikroregionu Chrudimsko nachází v Pardubickém kraji, týká se ho ROP NUTS II Severovýchod, proto se není zaměřím hlavně na tento ROP.

ROP NUTS II Severovýchod

Regionální operační program NUTS II Severovýchod (ROP SV) je určen pro region soudržnosti Severovýchod sestávající z Libereckého, Královéhradeckého a Pardubického kraje. Zaměřuje se na zlepšení dopravní dostupnosti a propojení regionu vč. modernizace prostředků veřejné dopravy, podporu rozvoje infrastruktury i služeb cestovního ruchu, přípravu menších podnikatelských ploch a objektů a zlepšování podmínek k životu v obcích a na venkově především prostřednictvím zkvalitnění vzdělávací, sociální a zdravotnické infrastruktury.³⁴

ROP NUTS II Severovýchod, stejně jako ostatní ROP NUTS II, spadá mezi regionální operační programy v cíli Konvergence a je pro něj vyčleněno 656,46 mil. Eur.

ROP SV obsahuje 5 prioritních os:

- **Rozvoj dopravní infrastruktury** (modernizace, rekonstrukce a výstavba silnic II. a III. třídy, výstavba obchvatů, protihlukových stěn atd.),
- **rozvoj městských a venkovských oblastí** (regenerace historických, kulturních a technických památek atd.),
- **cestovní ruch** (rekonstrukce stravovacích a ubytovacích zařízení, budování cyklotras a turistických tras, propagace realizovaných projektů atd.),

³⁴ <http://www.strukturalni-fondy.cz/Programy-2007-2013/Regionalni-operacni-programy/ROP-NUTS-II-Severovychod>

- **rozvoj podnikatelského prostředí** (regenerace a revitalizace brownfields k rozvoji podnikatelských aktivit,...),
- **technická pomoc** (financování aktivit spojených s řízením programu, zpracování studií a analýz apod.).

Prioritní osy jsou zároveň seřazeny podle množství finančních prostředků, které na ně byly vyčleněny.

5 Analýza projektů na rozvoj Mikroregionu Chrudimsko

V této kapitole jsem se zabýval analýzou některých podstatných projektů spojených s rozvojem území Mikroregionu. Cílem bylo zjistit jakým způsobem byly získávány finanční prostředky a jak se projekty podílely na plnění cílů vytyčených Mikroregionem Chrudimsko a jak jsou prospěšné pro členské obce toho svazku obcí.

5.1 Strategické potřeby vytyčené MCH

Mezi základní strategické potřeby Mikroregionu Chrudimsko patří:³⁵

- rozšiřování vybavenosti obcí technickou infrastrukturou,
- řešení likvidace odpadů,
- využití potenciálu mikroregionu v cestovním ruchu,
- zajištění výstavby nových bytů,
- vytváření nových pracovních příležitostí v obcích,
- zlepšení kvality životních podmínek v obcích, především lepší vybaveností v oblasti služeb,
- koordinovaná prezentace mikroregionu,
- posilování spolupráce obcí v rámci společného postupu při řešení společných problémů a čerpání finančních zdrojů z fondů.

Strategická vize:³⁶

Zajistit hospodářský a sociální rozvoj založený na trvalém a udržitelné uspokojování životních podmínek obyvatel Mikroregionu a zlepšovat podmínky pro rozvoj hospodářských činností.

³⁵ Strategický plán rozvoje Mikroregionu Chrudimsko – Programová část

³⁶ Strategický plán rozvoje Mikroregionu Chrudimsko – Programová část

5.2 Analýza konkrétních projektů na rozvoj Mikroregionu Chrudimsko

Z počátku se jednalo zejména o projekty spojené se zviditelněním Mikroregionu a upozorněním na sebe.

Jednalo se zejména o Projekt webových stránek a projekt Propagační materiály měst a MCH.

5.2.1 Projekt webových stránek

Vytvoření internetových stránek bylo v dnešní době velkého rozmachu informačních technologií takřka nutností. Internetem lze zajistit rychlý a snadný přístup k potřebným informacím pro členy svazku obcí i pro ostatní uživatele informační sítě.

Ke konci roku 2003 byly tedy vytvořeny webové stránky Mikroregionu Chrudimsko: www.mikroregionchrudimsko.cz. Jelikož na tento projekt Mikroregion žádné dotace neobdržel, byl v plné výši 6 930,- Kč financován z vlastních finančních prostředků.

5.2.2 Propagační materiály měst a MCH

Jak již bylo výše zmíněno, žijeme v době rozmachu informačních technologií, avšak ne každý má možnost připojení k internetu, a proto se vedení svazku rozhodlo vytvořit další propagační materiály Mikroregionu Chrudimsko, které jsou k dispozici v Informačním centru v Chrudimi a v Informačním centru ve Slatiňanech. Finanční prostředky na tento projekt ve výši 32 700,- Kč byly čerpány z grantového programu Pardubického kraje.

5.2.3 Strategický plán rozvoje

Vedení MCH se v roce 2003 rozhodlo vytvořit strategický plán. Tím byla pověřena Regionální rozvojová agentura Pardubického kraje, která si jako partnera pro tuto práci vybrala firmu Metod Konzult IPM z Olomouce.

Nejprve byla provedena analýza MCH, a to jak na základě informací získaných z dotazníkového šetření provedeného ve všech obcích Mikroregionu, tak z obecných statistických údajů např. ČSÚ, ÚP a další. Výstupem z této analýzy je SWOT analýza, která definuje silné a slabé stránky jako vnitřní faktory a možnosti a příležitosti jako faktory vnější.

V další fázi byly na základě této SWOT analýzy vytyčeny 3 prioritní oblasti rozvoje a u nich byli definovány strategické cíle.

Prioritní oblasti:

- 1) Ekonomika a cestovní ruch**
- 2) Infrastruktura a životní prostředí**
- 3) Sociální prostředí a lidské zdroje**

Na vytvoření strategického plánu rozvoje byla získána dotace od Pardubického kraje v celkové výši 200 000,- Kč.

5.2.4 Pasportizace a oprava drobných památek

Další oblastí, na kterou se vedení mikroregionu zaměřilo při dalším rozvoji, byla oprava a rekonstrukce drobných, zejména sakrálních památek. Tento projekt se v několika posledních letech každoročně opakoval. Mikroregion získává na tento projekt dotace z Programu obnovy venkova a poté je přerozděluje podle žádostí podaných jednotlivými obcemi.

Nejprve získal Mikroregion dotaci z programu obnovy venkova ve výši 245 000,- Kč a podíl z vlastních zdrojů činil 105 000,- Kč. Při této akci byl vypracován projekt pasportizace a dále opravena střecha kapličky v Přestavlkách a pomník padlých v Třebříchách.

V dalším roce byla z Programu obnovy venkova obdržena dotace 350 004,- Kč a byla rozdělena mezi obce podle následující tabulky:

Tabulka 3: Přidělení dotací na opravu drobných památek

Obec	Celkové náklady	Přidělená dotace	Popis akce
Bořice	53 237 Kč	40 985 Kč	Oprava zvoničky akřížku
Bylany	38 000 Kč	38 000 Kč	Oprava křížku
Čankovice	76 992 Kč	40 985 Kč	Oprava kapličky – střecha, omítka
Chrudim	81 000 Kč	40 985 Kč	Socha sv. Františka s podstavcem
Rabštejská lhota	25 109 Kč	25 109 Kč	Oprava dřevěné zvoničky
Slatiňany	281 792 Kč	40 985 Kč	Boží muka na návrší J. Vrchlického
Stolany	51 000 Kč	40 985 Kč	Oprava 3 křížů
Třebřichy	80 000 Kč	40 985 Kč	Generální oprava křížku
Úhřetice	60 000 Kč	40 985 Kč	Oprava ozdobného sloupku kříže
Celkem	747 130 Kč	350 004 Kč	

V dalším roce se vedení Mirkoregionu Chrudimsko rozhodlo, že pokud obdrží další dotaci z Programu obnovy venkova, budou finanční prostředky rozděleny následovně:

- 70 % dotace,
- 30 % vlastní zdroje obce,
- maximální výše dotace bude 50 000,- Kč,

- teprve pokud nebude dostatek žádostí, bude zbytek peněz rozdělen rovným dílem

Mikroregion nakonec získal dotace ve výši 428 574 Kč, a tak mohly být realizovány další opravy drobných památek.

Slatiňany

Tato obec požádala o dotaci ve výši 50 000,- Kč na opravu drobné památky boží muka na návrší J. Vrchlického. Předpokládaná výše opravy činila 195 051,- Kč.

Chrast

Chrast žádala o poskytnutí dotace na úpravu okolí pomníku obětem I. a II. světové války. Tato úprava zahrnovala:

- pískovec nachodník,
- pískovcové sloupky,
- pískovcové obruby
- výkopové práce
- obvodový řetěz,
- štěrková drť pro položení pískovce.

Částka 80 763,- Kč, na kterou byly vyfakturovány náklady, byla plně pokryta dotací poskytnutou Mikroregionem Chrudimsko.

Čankovice

Obec Čankovice zažádala o poskytnutí dotace na opravu pomníku padlých. Konkrétně se jednalo o tyto práce:

- demontáž a montáž plotu,
- navážka drti a urovnání terénu pod dlažbu,

- osazení obrubníku a položení zámkové dlažby,
- provedení terenních a zemních prací.

Celkové náklady na tuto opravu byly vyfakturovány na částku 47 946,- Kč, z toho dotovaná částka činila 44 815,- Kč.

Stolany

Obec Stolany žádá o dotaci na opravu pomníku obětem I. a II. světové války. Fakturované náklady činily 30 000,- Kč a stejnou výši měla i přiznaná dotace.

5.2.5 Projekt cykloturistických tras

Oblast cykloturistiky a rozvoj cyklotras zaznamenal v poslední době velký boom na úrovni mikroregionů. Stala se jednou z nejsnadnějších cest, jak přilákat nové turisty do svých regionů a zvýšit možnosti rekreace.

Obsahuje úseky cyklotras:

4111 Chrudim – Dvakačovice – Horní Roveň

4112 Slatiňany – Janderov - Tuněchody - Sezemice

4120 Zaječice – Úhřetice – Vysoká nad Labem

4177 Tuněchody – Licibořice - Samařov

4179 Slatiňany – Sobětuchy - Podhořany

4181 Jeníkovice – Chrudim – Řestoky – Nové Hrady

4185 Chrudim – Perný rybník - Pohled

4194 Pěšice – Nabočany - Slatiňany

Projekt je zpracován na základě rozhodnutí vedení Mikroregionu Chrudimsko o rozvoji cykloturistiky na jeho území. Cyklotrasy vytvářejí síť cykloturistických tras v mikroregionu s návazností na cyklotrasy již vyznačené nebo připravované k vyznačení

v sousedních mikroregionech s ohledem na Generel cykloturistických tras v okrese Chrudim.

4111: Běstvina – Seč – Chrudim – Moravany – Horní Roveně

Trasa začíná na již vyznačené Liběcké stezce a propojuje význačné letovisko u přehrady na Seči s Chrudimí. Z Chrudimi směřuje do Pardubického okresu, kde se v Horní Rovni napojuje na síť cyklotras na Holicku. Značený úsek začíná v Chrudimi u gymnázia. Městem je trasa vedena ulicemi Olbrachtova, Jiráskova, Alešova, Na Vápence, Škroupova, Havlíčkova, od kostela sv. Kateřiny po cyklostezce k divadlu, Čs. partyzánů, Lázeňskou, Podfortenskou, Střeleckou, Rubešovou, parkem Stromovka, Maleckou a Topolskou. Dále po silnici do Topole, Vejvanovic a Dvakačovic na hranice okresu. Celý úsek je veden po asfaltových silnicích, v Chrudimi místy po žulové dlažbě. Délka značeného úseku trasy = 15 km.

4112: Horní Bradlo – Křižanovice – Slatiňany – Chrudim – Sezemice

Trasa začíná na národní trase č. 1 Praha-Brno. Prochází hřebenovými partiemi Železných hor, protíná údolí Chrudimky pod Křižanovicemi a kolem lesního komplexu Hůra vede k zámku ve Slatiňanech odkud pokračuje pobřežní cestou k mlýnu u Janderova. U hřiště v Janderově začíná značený úsek stále po břehu Chrudimky až k sídlišti U Stadionu. Městem je trasa vedena ulicemi Na Ostrově a po cyklostezce k divadlu, Čs. partyzánů, Lázeňskou, Podfortenskou, Střeleckou, Rubešovou, parkem Stromovka, kde odbočí do Tovární a zahne k Májovu. Dostane se do Vestce a Tuněchod na hranici okresu. Okresem Pardubice pokračuje do Černé za Bory a Sezemic, kde se napojí na síť vyznačených tras v okolí Kunětické hory. Úsek Slatiňany – Chrudim je veden převážně po písčité cestě, která vyžaduje úpravu povrchu a místy i rozšíření průjezdního profilu. Druhá část trasy má povrch asfaltový, ze žulových kostek, případně z betonových panelů. Délka značeného úseku trasy = 13 km.

4120: Čachnov – Svratka – Hlinsko – Včelákov – Zaječice – Kočí – Vysoká n.L.

Trasa prochází lesními komplexy mezi Čachnovem a Hlinskem. Pokračuje přes Včelákov a Miřetice do Zaječic k nádraží ČD. Značený úsek vede od nádraží přes Zaječice, Libanice, Nabočany, Kočí, Topol a Úhřetice na hranici okresu. Dále trasa pokračuje mikroregionem Loučná až do Vysoké n.L., kde se napojuje na Polabskou

cyklotrasu, umožňující spojení s Hradcem Králové. Územím okresu je vedena tak, že umožňuje obyvatelům mikroregionu Chrudimsko další varianty volených vyjížďkových okruhů, zabezpečuje propojení Chrudimi s Hlinskem a zajímavé spojení s cyklotrasami v Hradeckých lesích. Povrch trasy je asfaltový. Délka značeného úseku trasy = 13 km.

4177: Samařov – Smrkový Týnec – Škrovád – Kunčí – Kočí – Tuněchody

V Samařově se trasa napojuje na trasu 4119 Skuteč – Prachovice. Prochází obcemi Liboměřice a Licibořice na jižní okraj Smrkového Týnce. Zde odbočuje k hájovně a lesní komunikaci vede ke Kochánovickým rybníkům. Pokračuje na Kochánovice, restauraci Monako, Škrovád, mlýn Skály, Kunčí, Orel, Tři Bubny, Kočí, Dolní Bezděkov, Vejvanovice, Úhřetice a Tuněchody, kde se napojí na trasu 4112. Trasa nejprve umožňuje výhledy z hřebenů Železných hor, aby se vzápětí schovala do uklidňující hloubky lesů. Po krátké návštěvě údolí Chrudimky se kolem kostela sv. Jiří na Třech Bubnech a sv. Bartoloměje v Kočí pomalu dostává do polabské roviny. Povrch trasy je asfaltový mimo krátkého písčitého úseku za Škrovádem. Délka značeného úseku trasy = 25 km.

4179: Slatiňany – Sobětuchy – Heřmanův Městec – Podhořany

Trasa odbočuje ve Slatiňanech u hřebčína z trasy 4112. Směřuje přes Říště a Podhůru do Sobětuch, kde končí značený úsek. Dále trasa pokračuje do lesů mezi Morašicemi, Heřmanovým Městcem a Podhořany. Povrch trasy je asfaltový. Délka značeného úseku trasy = 4 km.

4181: Jeníkovice – Třebřichy – Markovice – Chrudim – Řestoky – Luže – N. Hradý

Trasa navazuje v Jeníkovcích na již vyznačenou trasu do Valů a Mělic. Vede přes Rozhovice do Chrudimi, aby dále umožnila propojení s kulturními památkami v Luži a posléze i přírodními zajímavostmi v okolí Nových Hradů. Tady se napojuje na trasy Svitavského okresu, vedené do Litomyšle a Poličky. Značený úsek začíná v Třebřichách. Prochází Markovicemi a po stezce podél silnice č. 17 do Chrudimi. Městem je trasa vedena ulicemi Erbenova, Olbrachtova, Jiráskova, Alešova, U Vápenky, Škroupova, Havlíčkova, od kostela sv. Kateřiny po cyklostezce k divadlu, Čs. partyzánů, Široká, Štěpánkova, Resselovo nám., Břetislavova, Žižkovo nám.

Novoměstská na výpadovku na Vysoké Mýto, z které vzápětí odbočuje po silničce ke Třem Bubnům a do Řestok. Celý úsek je veden po asfaltových silnicích, v Chrudimi místy po žulové dlažbě. Délka značeného úseku trasy = 17 km.

4185: Chrudim – Říště – Hůra – Pohled

Typicky odpočinková trasa vedená lesními partiemi na Hůře. Značený úsek začíná u kostela sv. Kateřiny a je veden po cyklostezce do ulice Na Ostrově. Zabočí do ulice Obce Ležáků a přes železniční přejezd na silnici směr Seč. Na křižovatce Podhůra odbočí vlevo do Říště a lesní silničkou na Hůru. Značený úsek končí u Kochánovických rybníků. Trasa pokračuje přes Deblov do Pohledu, kde se napojí na trasu 4111. Celý úsek je veden po asfaltových silnicích, pouze některé lesní úseky tvoří zpevněné cesty. Délka značeného úseku trasy = 7 km.

4194: Slatiňany – Kočí – Hrochův Týnec – Pěšice

Trasa umožňuje přímé propojení Hrochova Týnce se Slatiňany a při využití trasy 4181 i s Chrudimí. Současně přibližuje síť značených tras i k nádraží ve Slatiňanech. Začíná na rozcestí cyklotras 4112 a 4113 u Modely, přes lávku na Staré náměstí a novým průchodem do Nádražní ulice. Za klášterem zahne do Švermovy ulice a přes železniční přejezd vede do Vlčnova a Kočí. Pokračování do Hrochova Týnce a dále do Pěšic je již vyznačeno. Povrch trasy je asfaltový. Délka značeného úseku trasy = 7 km.

Cyklotrasy jsou vedeny většinou po vedlejších silnicích a místních komunikacích převážně s asfaltovým povrchem, dobře sjízdným i pro silniční kola. Některé úseky jsou vedeny po lesních nebo polních cestách, kde je vhodnější použít kolo trekkingové nebo horské.

5.2.6 Projekt „Rekreační lesy Podhůra“

Mikroregion Chrudimsko se stal při tomto projektu partnerem města Chrudim.

Město Chrudim podalo projektový záměr „Rekreační lesy Podhůra“ do 2. kola výzvy ROP NUTS II Severovýchod – prioritní osa 13.3 Cestovní ruch, oblast podpory 3.1. Rozvoj základní infrastruktury a doprovodných aktivit v oblasti cestovního ruchu. Projekt byl podpořen k realizaci a celková dotace z rozpočtu Regionální Rady činí 16

698 707,27 Kč, z toho je 15 344 785,91 z evropských fondů. Celkové výdaje projektu jsou 19 687 188,27 Kč. Podíl žadatele při financování projektu tvoří 15% z celkových nákladů, to je 2 946 831 Kč. Projekt byl zahájen 6.2.2008 a předpokládané ukončení projektu je stanoveno na 29. 6. 2010.³⁷

Rekreační lesy Podhůra tvoří ucelená plocha lesů o výměře 360 ha, ohraničená trojúhelníkem obcí Chrudim, Slatiňany a Rabštejská Lhota. Lesní porosty jsou zařazeny do kategorie lesů zvláštního určení jako lesy příměstské a lesy se zvýšenou rekreační funkcí.

Lesy jsou ve vlastnictví obcí Chrudim, Slatiňany a Rabštejská Lhota a správu lesů zajišťuje společnost Městské lesy Chrudim s. r. o. založená městem Chrudim.

Město Chrudim se spolu s ostatními vlastníky snaží zpřístupnit lesy na Podhůře k rekreaci. V roce 2005 byla zpracována studie „Komplex rekreačních lesů Podhůra“. Ve studii je řešeno zpřístupnění lesů návštěvníkům a vytvoření atraktivního území pro rekreaci. Záměrem studie je vytvořit propojenou síť turistických tras, cyklostezek a hiposteze a napojit tyto trasy na již existující, dále vybudovat v lesích Podhůra atraktivitu pro návštěvníky, které budou turistickými trasami propojeny a navigace návštěvníků bude zajištěna informačními cedulemi a turistickými ukazateli.

Záměr projektu³⁸

Záměrem projektu je vytvoření ucelené turisticky atraktivní oblasti pro návštěvníky.

V rámci projektu bude provedena modernizace lesních cest a napojení těchto cest na již existující turistické trasy, cesty budou osazeny kvalitním turistickým značením, budou vytvořeny nové atraktivitu pro návštěvníky (lanový park a venkovní tělocvična). Dalším záměrem projektu je vytvoření nových hiposteze a oddělení hiposteze od turistických tras. Vytvoření turistických tras a hiposteze s kvalitním značením zlepšit přístupnost stávajících zajímavých míst v lesích Podhůra. Trasy jsou navrženy tak, aby navazovaly na hlavní vstupy do lesů a společně s již existujícími trasami tvořily různě velké okruhy.

³⁷ www.podhura.cz

³⁸ www.podhura.cz

Projekt se skládá ze tří částí: modernizace stezek, venkovní tělocvičny a lanové centrum.

Trasy, které budou výstupem projektu nemají konkurovat již vybudovaným trasám, ale mají spolu s těmito trasami vytvořit okruhy a kvalitním značením zlepšit orientaci návštěvníků celé oblasti lesů. V rámci projektu bude vybudováno cca 15 km lesních tras, z toho 3 km hipostezek a 12 km turistických a cyklostezek. 1 venkovní tělocvična a 1 lanový park skládající se z překážek pro dospělé, pro děti, nízké lanové překážky, lezecké cesty na skále a lanovka. Venkovní tělocvična je v lesích vybudována jedna pro děti a jedna smíšená, v projektu je zahrnuta dosud chybějící venkovní tělocvična pro dospělé.

5.2.7 Další příspěvky MCH k rozvoji

- příspěvek na hospic a nemocnici – 80 000,- Kč na nový hospic v Chrudimi a příspěvek na chirurgické oddělení chrudimské nemocnice,
- finanční příspěvek na stavbu rozhledny Bára,
- obnova vyhlídky Chlum u Kochánovic.

5.2.8 Zhodnocení přínosu projektů

Výše uvedené projekty, ale i jiné maličkosti spojené s činností dobrovolného svazku obcí Mikroregion Chrudimsko, zvýšil příliv turistů do oblasti mikroregionu. Podle statistik návštěvnosti Informačního centra v Chrudimi došlo během posledních čtyř let k nárůstu počtu tuzemských a zahraničních návštěvníků na dvojnásobek

Myslím si, že se Mikroregionu daří plnit postupně cíle stanovené ve strategickém plánu rozvoje, a to zejména v oblasti cestovního ruchu, jak už napovídá výše zmíněný výčet projektů. Ale i ze zmíněných příspěvků na konci kapitoly je patrné, že se vedení Mikroregionu zabývá i dalšími prioritami vytyčenými ve strategickém plánu rozvoje, a to sociální prostředí a oblast životního prostředí. Ovšem do budoucna by se měl MCH zaměřit zejména na dopravní obslužnost na jeho území a volnočasových aktivit. Nedostatek bych zatím spatřoval také v nedostatečném čerpání finančních prostředků z Evropské unie, které bylo donedávna téměř nulové. Hlavní

příčinu spatřoval bývalý manažer Mikroregionu v nedostatku času a administrativní náročnosti. Je však nutné zmínit, že i tento nedostatek pomalu mizí a Mikroregion se snaží získávat finance i ze strukturálních fondů EU.

Závěr

Jako cíl své diplomové práce jsem si vybral podrobnou charakteristiku Mikroregionu Chrudimsko a analýzu projektů, kterými se Mikroregion Chrudimsko snaží o rozvoj svého území a následně posoudit, jaký vliv měly tyto realizované projekty na MCH a jakým směrem by se měl ubírat další vývoj. K analýze jsem využil hlavně Strategický plán rozvoje Mikroregionu Chrudimsko, údaje statistického a pracovního úřadu a také informací z ministerstva pro místní rozvoj.

Nejprve jsem ve své práci popsal Mikroregion Chrudimsko jako celek, a to z hlediska geografického, demografického, ekonomického, dále jeho technickou infrastrukturu, sociální vybavenost, možnosti rekreace a hospodaření.

V kapitole čtyři nazvané Programy vhodné pro svazky obcí jsem popsal dva vybrané programy, které využívá Mikroregion Chrudimsko k získávání finančních prostředků na financování svých projektů.

V páté kapitole jsem se zaměřil na analýzu projektů realizovaných Mikroregionem, způsobem jejich financování a v závěru jejich zhodnocení.

Ačkoliv nebylo vůbec lehké získat potřebné informace, tak jsem přesvědčený, že tato práce svůj cíl splnila. Bylo totiž zjištěno, že všechny projekty byly úspěšně realizovány nebo jsou v současné době v procesu realizace. Jelikož většina těchto projektů byla zaměřena zejména na oblast cestovního ruchu, je příjemným zjištěním, že se příliv turistů výrazně zvýšil. A to jak domácích, tak zahraničních.

Potěšující je také zjištění, že Mikroregion Chrudimsko začíná v posledních letech využívat možnosti získávat finanční prostředky ze strukturálních fondů Evropské unie. V minulosti totiž této možnosti nevyužíval, což bylo zapříčiněno zejména časovou a administrativní náročností.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

- [1] BRYCHTOVÁ, Š. *Úvod do regionalistiky*:Pardubice: Univerzita Pardubice, 2006. 121 s. ISBN 80-7194-871-3
- [2] HAMPL, M.; GARDAVSKÝ, V.; KÜHNL, K. *Regionální struktura a vývoj systému osídlení ČSR*. Praha: Univerzita Karlova, 1987. 255 s.
- [3] HRŮZA, J. *Slovník soudobého urbanismu*. Praha: Odeon, 1977. 341 s.
- [4] MATES P.; WOKOUN, R. a kol. *Malá encyklopedie regionalistiky a veřejné správy*. Praha: Prospektum, 2001. 196 s. ISBN 80-7175-100-6
- [5] PEKOVÁ, J. *Hospodaření a finance územní samosprávy*. 1. vyd. Praha: Management Press, 2004. 375 s. ISBN 80-7261-086-4
- [6] REKTOŘÍK, J., ŠELEŠOVSKÝ, J.. *Strategie rozvoje měst, obcí a regionů a jejich organizací*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita v Brně, 1999. 140 s. ISBN 80-120-2126-8
- [7] ŠILHÁNKOVÁ, V. *Teoretický úvod k problematice mikroregionů* in PÁPOL, T.; PAVLAS, M. (ed.) *Problémy mikroregionů při tvorbě společných projektů*. Hradec Králové: Civitas per Populi, 2006. 81 s. ISBN 80-903813-1-6
- [8] WOKOUN, R.; MATES, P. a kol. *Úvod do regionálních věd a veřejné správy*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství A. Čeněk, 2004. 447 s. ISBN 80-86473-80-5
- [9] Strategický plán rozvoje Mikroregionu Chrudimsko
- [10] zákon č. 128/2000 Sb., o obcích
- [11] zákon č. 129/2000 Sb., o krajích
- [12] zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů

Elektronické zdroje

- [13] Mikroregion Chrudimsko [online]. [cit.2009-03-22]. Dostupný z WWW:
<http://www.mikroregionchrudimsko.cz>
- [14] Regionální operační programy [online]. [cit.2009-03-30]. Dostupný z WWW:
<http://www.strukturalni-fondy.cz/Programy-2007-2013/Regionalni-operacni-programy/ROP-NUTS-II-Severovychod>
- [15] Ministerstvo pro místní rozvoj [online]. [cit.2009-03-30]. Dostupný z WWW:
<http://www.mmr.cz>
- [16] Rekreační lesy Podhůra [online]. [cit.2009-04-05]. Dostupný z WWW:
<http://www.podkura.cz>
- [17] Portál Ministerstva práce a sociálních věcí – statistiky [online]. [cit.2009-03-25].
Dostupný z WWW: <[http:// portal.mpsv.cz/sz/stat/nz/uzem/?stat=](http://portal.mpsv.cz/sz/stat/nz/uzem/?stat=)>

Seznam Příloh

Příloha A.....	Stanovy Mikroregionu Chrudimsko
Příloha B.....	Příspěvky obcí do rozpočtu MCH
Příloha C.....	Rozpočet na rok 2009

Příloha A

STANOVY Mikroregionu Chrudimsko

A. Název

Mikroregion Chrudimsko

B. Sídlo

Městský úřad Chrudim, Resselovo nám. 77, 537 16 Chrudim

C. Poslání a cíle, předmět činnosti

1. Cílem práce Mikroregionu Chrudimsko (dále jen svazku), zakládaného dle ustanovení § 46 ods.2 písm.b) zákona č. 128/2000 Sb., v platném znění je další rozvoj měst a obcí, které se stanou členy tohoto svazku, a jejich vyrovnání evropským standardům a vývojovým trendům 21. století ve všech oblastech lidského života. Rozhodujícími problémy, které bude svazek řešit, je zejména snižování nezaměstnanosti, zlepšování životního prostředí, rozvoj ekonomiky, infrastruktury, cestovního ruchu a dalších oblastí vymezených § 50 zákona č. 128/2000 Sb., v platném znění, jež korespondují s cíli a posláním svazku.

2. Cíle uvedené v odst. 1 budou realizovány mimo jiné i prostřednictvím státních dotačních titulů a dotací států Evropské unie určených pro země usilující o vstup do této organizace.

3. Předmětem činnosti svazku jsou aktivity členů svazku a občanů tohoto mikroregionu zejména ve shora uvedených oblastech.

Za předmět činnosti svazku se považují i takové akce a aktivity, které se z objektivních důvodů týkají třeba jen jedné členské obce, pokud korespondují se zájmy svazku jako celku.

4. Svazek bude k dovršení svého poslání a cílů spolupracovat s orgány Pardubického kraje a Regionální rozvojovou agenturou Pardubického kraje, bude do svých programů přebírat hlavní principy regionální politiky těchto subjektů.

D. Členství ve svazku a právní způsobilost svazku

1. Členství zakládajících obcí vzniká uzavřením smlouvy o vytvoření dobrovolného svazku obcí dle § 46 odst.2 písm. b) zákona o obcích a schválením stanov. Svazek obcí nabývá právní způsobilosti zápisem do registru svazků obcí vedeného u Okresního úřadu Chrudim.

Dalšími členy svazku se na základě jejich přijetí vrcholným orgánem svazku mohou stát obce a města České republiky, které se písemně přihlásí a souhlasí s programem svazku (stanovami). Při vstupu musí nový člen prohlásit, že přistupuje ke stanovám svazku.

2. Práva členů svazku:

- právo účasti na činnosti svazku a z toho plynoucí prospěch,
- právo účasti v orgánech svazku, právo volit a odvolávat členy orgánů svazku,
- právo na informace o činnosti a finančních záležitostech svazku a možnost vyjadřovat se k nim,
- právo používat prostředky, zařízení a další majetek svazku v souladu se stanovenými podmínkami,
- právo navrhnout změny stanov a jiných vnitřních dokumentů svazku.

3. Povinnosti členů svazku:

- slovy i skutky naplňovat poslání a cíle svazku,
- prosazovat zájmy svazku u třetích osob,
- sladit obecní zájmy se zájmy svazku,
- dodržovat stanovy, závazné pokyny orgánů svazku, realizovat závěry rozhodnutí valných hromad,

- e) na veřejnosti vystupovat tak, aby nebylo poškozováno dobré jméno svazku,
- f) při vstupu do svazku jednorázově vložit do svazku majetek – částku v Kč ve výši čtyřnásobku počtu obyvatel
- g) platit členské příspěvky v dohodnutých termínech a ve stanovené výši.

4. Zánik členství:

- a) písemným prohlášením člena o vystoupení ze svazku (výpovědní lhůta činí dva měsíce a počíná běžet od prvního dne měsíce následujícího po jeho doručení),
- b) rozhodnutím výboru pro nezaplacení členských příspěvků po dobu delší jednoho roku,
- c) rozhodnutím valné hromady - na návrh výboru pro porušení stanov svazku nebo pro opakované neplnění uložených povinností,
- d) zrušení svazku.

Při vystoupení nebo vyloučení některého z členů svazku se vrací tomuto členovi poměrná část příspěvku za dané období. Podíl na majetku získaného společnou činností bude vypořádán v poměru hrazených členských příspěvků. Pokud jde o ostatní majetek vložený do svazku, bude majetkové vypořádání provedeno do dvou měsíců ode dne ukončení členství.

E. Orgány svazku

Správními a výkonnými orgány svazku jsou:

- valná hromada,
- výbor svazku,
- revizní komise.

1. Valná hromada

Valná hromada je vrcholným orgánem svazku, tvořeným zástupci všech členů svazku. Každý člen svazku je zde zastoupen jedním zástupcem.

Valnou hromadu svolává předseda výboru svazku nejméně 1x ročně. V naléhavých případech na návrh výboru svazku nebo žádá-li to nejméně 1/3 členů svazku, svolává předseda mimořádnou valnou hromadu. Oznámení o konání valné hromady s uvedením místa, času a programu musí být členům oznámeno nejméně 7 dní předem.

Valná hromada volí hlasováním členy výboru svazku a členy revizní komise. Stanoví jejich počet, jakož i délku volebního období. Počet členů výboru svazku a revizní komise musí být lichý. O způsobu hlasování při jejich volbě rozhodne valná hromada. Valná hromada projednává a schvaluje zprávu výboru svazku, členské schůze a pracovních skupin o činnosti za uplynulé období, plán činnosti na následující období (případně dlouhodobé plány svazku) a zprávu revizní komise.

Valná hromada stanoví výši členských příspěvků na následující období, dle návrhu výboru svazku rozhoduje o přijetí a vyloučení členů nebo o mimořádném použití majetku svazku. Rozhoduje též ve věcech odvolání se členů proti rozhodnutí výboru svazku a revizní komise, případně řeší vzniklé spory.

Valná hromada je usnášení schopná při nadpoloviční účasti všech členů svazku. K platnému usnesení, rozhodnutí nebo volbě je třeba souhlasu nadpoloviční většiny všech členů svazku.

2. Výbor svazku

Výbor svazku řídí veškerou činnost svazku mezi valnými hromadami. Rozhoduje o činnosti svazku, činnosti pracovních skupin a o námětech a připomínkách členů.

Výbor svazku projednává záležitosti členství ve svazku, navrhuje přijetí nových členů, jakož i případné vyloučení některých členů svazku.

Výbor svazku je volen valnou hromadou. Výbor svazku volí ze svého středu předsedu, místopředsedu, jednatele a hospodáře. Členem výboru svazku s hlasovacím právem se dále stává předseda revizní komise.

Výbor svazku rozhoduje nadpoloviční většinou hlasů všech jeho členů.

Výbor svazku může přizvat k projednání speciálních otázek též další zástupce členů svazku nebo odborníky bez hlasovacího práva.

Předseda výboru svazku řídí činnost výboru a jednání valných hromad. Zastupuje svazek navenek.

Podepisování za svazek se děje tak, že k názvu svazku připojí předseda svůj podpis. V jeho nepřítomnosti jej zastupuje místopředseda. Předseda, místopředseda, jednatel a hospodář mají podpisové právo, finanční operace jsou podmíněny podpisem minimálně dvou osob.

Jednatel vede úřední agendu svazku, pořizuje zápisy z jednání a vede archiv svazku. Z pověření předsedy nebo místopředsedy může v určitých vymezených záležitostech jednat jménem svazku.

Hospodář odpovídá za hospodaření svazku v souladu ze zvláštními předpisy, za vedení evidence peněžních prostředků svazku a za řádné vedení a evidenci ostatního majetku. Provádí a eviduje pokladní operace,

zajišťuje styk s peněžními ústavy, výkaznictví, audit. Je povinen předkládat ke kontrole účty a doklady o hospodaření s majetkem svazku. Formu evidence hospodářských prostředků svazku stanoví v závazném pokynu výbor svazku. V závěru účetního roku provede účetní uzávěrku a daňové přiznání.

3. Revizní komise

Revizní komise provádí kontrolu hospodaření svazku.

Revizní komise kontroluje plnění a dodržování zásad a článků stanov, programu činnosti svazku a usnesení valných hromad a výboru svazku.

Revizní komise prověřuje v plném rozsahu případné podněty členů svazku a o výsledku šetření informuje nejbližší valnou hromadu.

Revizní komise je volena valnou hromadou v počtu minimálně tří členů.

Revizní komise volí ze svých členů předsedu. Členové revizní komise mohou vykonávat funkci nejvýše tři po sobě následující období. Později mohou být do funkce člena revizní komise znovu zvoleni.

4. Smírčí řízení

Spory mezi členy svazku nebo mezi členy a orgány svazku řeší výbor svazku. Nevede-li jednání výboru k urovnání sporu, předloží výbor svazku spor valné hromadě. Ta rozhodne o způsobu řešení sporu.

Valná hromada může k řešení sporu zvolit ze členů svazku nezávislou rozhodčí komisi. Ta postupuje při řešení sporu v duchu demokracie a stanov svazku.

F. Hospodaření svazku

1. Majetek svazku je tvořen:

- majetkem členů svazku, který vkládají do svazku při vstupu (viz Čl.IV. bod 2. písm.f.) smlouvy)
- příspěvky řádných členů svazku, jejichž výši stanovuje na návrh výboru svazku valná hromada, a to podle počtu stálých obyvatel obce (vždy k 1.1. příslušného roku),
- finanční prostředky získané ze státních dotačních titulů a z dotací a grantů Evropské unie, předstupních strukturálních fondů a dalších, určených pro Českou republiku,
- příspěvky od státních, regionálních a ostatních institucí a orgánů,
- dary a odkazy institucí nebo jednotlivců (peněžité i věcné).

Ke své činnosti svazek využívá (mimo financí) též materiál, prostory a technické vybavení všeho druhu, získané koupí, darem, dědictvím nebo pronájmem.

Hospodářské prostředky svazku jsou účelově vázány na poslání a cíle svazku a nesmí jich být používáno k jiným účelům.

2. Za řádné hospodaření a směřování programu svazku zodpovídá výbor svazku, který pro každý rok zpracovává a předkládá valné hromadě ke schválení rozpočet svazku, jakož i vyúčtování výsledků hospodaření za minulé období. Vyúčtování výsledků hospodaření se provádí do tří měsíců po skončení kalendářního roku.

3. Výbor svazku vede též řádnou evidenci veškerého majetku svazek a 1x ročně předkládá valné hromadě zprávu o jeho využívání.

4. Rozdělení zisku svazku a podíl členů na úhradě ztráty svazku je v poměru odpovídajícím velikosti členských příspěvků členů svazku.

G. Název a sídla členů svazku

Obec Bítovany zastoupená starostou Ing. Jaromírem Pražanem

adresa: Obecní úřad Bítovany

Bítovany 12

538 51 Chrast

IČO 00 485 667

Obec Bořice zastoupená starostou JUDr. Petrem Šádou

adresa: Obecní úřad Bořice

Bořice 89

538 62 Hrochův Týnec

IČO 00 269 883

Obec Bylany zastoupená starostou Janem Málkem
adresa: Obecní úřad Bylany
Bylany 77
538 01 Bylany
IČO 00 269 905

Obec Čankovice zastoupená starostou Jaroslavem Adámkem
adresa: Obecní úřad Čankovice
Čankovice 1
538 62 Hrochův Týnec
IČO 00 485 969

Obec Dolní Bezděkov zastoupená starostou Zdeňkem Dvořákem
adresa: Obecní úřad Dolní Bezděkov
Dolní Bezděkov 80
538 62 Hrochův Týnec
IČO 00 483 575

Obec Dvakačovice zastoupená starostou Ing. Karlem Vohralikem
adresa: Obecní úřad Dvakačovice
Dvakačovice 43
538 62 Hrochův Týnec
IČO 00 484 466

Obec Honbice zastoupená starostkou Jaroslavou Dachovskou
adresa: Obecní úřad Honbice
Honbice 49
538 62 Hrochův Týnec
IČO 00 270 113

Obec Horka zastoupená starostou Vladimírem Černým
adresa: Obecní úřad Horka
Horka 53
538 51 Chrast u Chrudimi
IČO 00 270 121

Obec Hrochův Týnec zastoupená starostou Janem Židkem
adresa: Obecní úřad Hrochův Týnec
Smetanova 25
538 62 Hrochův Týnec
IČO 00 270 156

Město Chrast zastoupené starostou Tomášem Vagenknechtem
adresa: Městský úřad Chrast
Náměstí 1
538 51 Chrast u Chrudimi
IČO 00 270 199

Město Chrudim zastoupené starostou Ing. Ladislavem Libým
adresa: Městský úřad Chrudim
Resselovo nám. 77
537 16 Chrudim
IČO 00 270 211

Obec Kočí zastoupená starostou Ing. Václavem Pravdou
adresa: Obecní úřad Kočí
Kočí 92

538 61 Kočí
IČO 00 270 288

Obec Lány zastoupená starostou Bohuslavem Hrstkou
adresa: *Obecní úřad Lány*
Lány 14
537 01 Chrudim
IČO 00 484 768

Obec Licibořice zastoupená starostou Jiřím Blažkem
adresa: *Obecní úřad Licibořice*
Licibořice 17
538 23 Licibořice
IČO 00 497 011

Obec Lukavice zastoupená starostou Josefem Doležalem
adresa: *Obecní úřad Lukavice*
Lukavice 1
538 21 Slatiňany
IČO 00 270 431

Obec Mladoňovice zastoupená starostou Josefem Ročkem
adresa: *Obecní úřad Mladoňovice*
Mladoňovice 14
538 21 Slatiňany
IČO 00 270 521

Obec Morašice zastoupená starostou Ing. Bohumilem Ševčíkem
adresa: *Obecní úřad Morašice*
Morašice 17
538 02 Morašice
IČO 00 270 547

Obec Nabočany zastoupená starostou Ladislavem Habartem
adresa: *Obecní úřad Nabočany*
Nabočany 24
538 62 Hrochův Týnec
IČO 00 270 563

Obec Orel zastoupená starostou Zdeňkem Jeníčkem
adresa: *Obecní úřad Orel*
Orel 67
538 21 Slatiňany
IČO 00 270 636

Obec Přestavlky zastoupená starostou Jaroslavem Šplichalem
adresa: *Obecní úřad Přestavlky*
Přestavlky 86
538 33 Trojovice
IČO 00 486 264

Obec Rabštejnská Lhota zastoupená starostou Ing. Vladimírem Pecinou
adresa: *Obecní úřad Rabštejnská Lhota*
Rabštejnská Lhota 130
537 01 Chrudim I
IČO 69 171 289

Obec Řestoky zastoupená starostou Milanem Matuškou
adresa: *Obecní úřad Řestoky*

Řestoky 18
538 51 Chrast u Chrudimi
IČO 00 270 873

Město Slatiňany zastoupené starostou MVDr. Ivanem Jeníkem
adresa: Městský úřad Slatiňany
T.G.Masaryka 36
53821 Slatiňany
IČO 00 270 920

Obec Sobětuchy zastoupená starostkou Hanou Petrusovou
adresa: Obecní úřad Sobětuchy
Sobětuchy 4
537 01 Chrudim
IČO 00 270 938

Obec Stolany zastoupená starostou JUDr. Bohumír Příbylem
adresa: Obecní úřad Stolany
Stolany 44
538 03 Heřmanův Městec
IČO 00 654 752

Obec Svídnice zastoupená starostou Ing. Romanem Kašparem
adresa: Obecní úřad Svídnice
Svídnice čp.65
538 24 Svídnice
IČO 00 270 997

Obec Trojovice zastoupená starostou Rostislavem Tesnerem
adresa: Obecní úřad Trojovice
Trojovice 57
538 33 Trojovice
IČO 00 271 063

Obec Třebřichy zastoupená starostou Ing. Jaromilem Mádlem
adresa: Obecní úřad Třebřichy
Třebřichy 38
53701 Chrudim
IČO 00 485 365

Obec Tuněchody zastoupená starostkou Zdeňkou Prorokovou
adresa: Obecní úřad Tuněchody
Tuněchody 178
53701 Chrudim
IČO 00 271 080

Obec Úhřetice zastoupená starostou Ing.Stanislavem Valáškem
adresa: Obecní úřad Úhřetice
Úhřetice 36
538 32 Úhřetice
IČO 00 271 101

Obec Vejvanovice zastoupená starostou Romanem Kubíkem
adresa: Obecní úřad Vejvanovice
Vejvanovice 58
538 62 Hrochův Týnec
IČO 00 271 136

*Obec Zaječice zastoupená starostkou Lenkou Kaslovou
adresa: Obecní úřad Zaječice
Zaječice 4
538 35 Zaječice
IČO 00 271 233*

*Obec Zaježdec zastoupená starostkou Hanou Hýnarovou
adresa: Obecní úřad Zaježdec
Zaježdec 38
538 51 Chrast u Chrudimi
IČO 00 654 663*

H. Závěrečná ustanovení

1. Stanovy svazku jsou závazné pro všechny členy svazku. Lze je měnit a doplňovat jen na základě rozhodnutí valné hromady, a to vždy ve formě písemného dodatku. Každou změnu stanov je třeba zapsat do registru svazků.

2. Svazek obcí nabyl právní subjektivity dne 2.1.2002 zápisem do registru svazků u Okresního úřadu Chrudim.

3. Valná hromada schválila změnu stanov na svém zasedání dne 30.1.2003.

4. Svazek zaniká výmazem z registru svazků.
Nepřevede-li se majetek svazku na právního nástupce, provede se jeho likvidace v souladu s obecně platnými právními předpisy. Likvidační zůstatek bude rozdělen mezi jednotlivé členy v poměru odpovídajícím velikosti jejich členských příspěvků.

5. Návrh na zápis do registru svazků, jakož i návrh na výmaz z registru nebo změnu zápisu podává předseda výboru svazku.

V Chrudimi, dne

Ing. Jaromír Pražan
starosta Obce Bítovany

JUDr. Petr Šáda
starosta Obce Bořice

Jan Málek
starosta Obce Bylany

Jaroslav Adámek
starosta Obce Čankovice

Zdeněk Dvořák
starosta Obce Dolní Bezděkov

Ing. Karel Vohralík
starosta Obce Dvakačovice

Jaroslava Dachovská
starostka Obce Honbice

Vladimír Černý
starosta Obce Horka

Jan Židek
starosta Obce Hrochův Týnec

Tomáš Vagenknecht
starosta Města Chrast

Ing. Ladislav Libý
starosta Města Chrudim

Ing. Václav Pravda
starosta Obce Kočí

Bohuslav Hrstka
starosta Obce Lány

Jiří Blažek
starosta Obce Licibořice

Josef Doležal
starosta Obce Lukavice

Josef Roček
starosta Obce Mladoňovice

Ing. Bohumil Ševčík
starosta Obce Morašice

Ladislav Habart
starosta Obce Nabočany

Zdeněk Jeníček
starosta Obce Orej

Jaroslav Šplíchal
starosta Obce Přestavky

Ing. Vladimír Pecina
starosta Obce Rabštejnská Lhota

Milan Matuška
starosta Obce Řestoky

MVDr. Ivan Jeník
starosta Města Slatiňany

Hana Petrusová
starostka Obce Sobětuchy

JUDr. Bohumír Příbyl
starosta Obce Stolany

Ing. Roman Kašpar
starosta Obce Svidnice

Rostislav Tesner
starosta Obce Trojovice

Ing. Jaromil Mádlo
starosta Obce Třebřichy

Zdeňka Proroková
starostka Obce Tuněchody

Ing. Stanislav Valášek
starosta Obce Úhřetice

Roman Kubík
starosta Obce Vejvanovice

Lenka Kaslová
starostka Obce Zaječice

Hana Hýnarová
starostka Obce Zájezdec

Příloha B

Členské příspěvky obcí Mikroregionu Chrudimsko r. 2009

Poř.	Obec,město	počet obyv.	vkład v Kč	konsolidace v tis.Kč
1	Bitovany	412	4 120	4,1
2	Bořice	169	1 690	1,7
3	Bylany	376	3 760	3,8
4	Čankovice	307	3 070	3,1
5	Dolní Bezděkov	188	1 880	1,9
6	Dvakačovice	170	1 700	1,7
7	Honbice	193	1 930	1,9
8	Horka	405	4 050	4,1
9	Chrast	3171	31 710	31,7
10	Chrudim	23186	231 860	231,9
11	Kočí	597	5 970	5,9
12	Lány	232	2 320	2,3
13	Licibořice	256	2 560	2,6
14	Lukavice	835	8 350	8,4
15	Mladoňovice	324	3 240	3,2
16	Morašice	610	6 100	6,1
17	Nabočany	115	1 150	1,2
18	Orel	695	6 950	6,9
19	Přestavlky	221	2 210	2,2
20	Rabšt.Lhota	678	6 780	6,8
21	Řestoky	470	4 700	4,7
22	Slatiňany	4138	41 380	41,4
23	Sobětuchy	695	6 950	6,9
24	Stolany	365	3 650	3,6
25	Svídnice	416	4 160	4,2
26	Trojovice	203	2 030	2,0
27	Třibřichy	299	2 990	3,0
28	Tuněchody	586	5 860	5,9
29	Úhřetice	479	4 790	4,8
30	Vejvanovice	292	2 920	2,9
31	Zaječice	1029	10 290	10,3
32	Zájezdec	124	1 240	1,2
	CELKEM	42236	422 360	422,4

Příloha C

Mikroregion Chrudimsko
IČO: 709 50 792

Návrh rozpočtu na rok 2009

<u>Příjmy</u>	§	položka	Kč	v tis.
neinv. přijaté dotace od obcí		4121	421 400	421,4
příjmy z úroků na BÚ	6310	2141	2 000	2,0
celkem			423 400	423,4

<u>Výdaje</u>	§	položka	Kč	v tis.
mzdy - dohoda (účetní, manažer)	3639	5021	114 000	114
povinné pojistné sociální poj.	3639	5031	29 700	29,7
povinné pojistné zdravotní poj.	3639	5032	10 300	10,3
materiál (papír, obálky, ...)	3639	5139	1 000	1,0
poradenství (žádost o dotaci)	3639	5166	60 000	60
software KEO-udrž. poplatků	3639	5169	1 700	1,7
údržba značení cykloturistických tras	3639	5169	34 100	34,1
služby pošt	3639	5161	1 000	1,0
internet - doména	3639	5162	6 000	6
cestovné	3639	5173	3 000	3
rezerva - (žádost o dotaci z POV) opravy a údržba	3639	5901	300 000	300
rezerva	3639	5901	200 000	200
poplatek za vedení BÚ	6310	5163	3 000	3,0
celkem			763 800	763,8

Saldo: příjmy a výdaje

-340 400	-340,4
-----------------	---------------

Rozpis neinv. přijaté dotace od obcí - viz příloha č. 1

V Chrudimi : 2. listopadu 2008

Vypracovala: Hedvika Šandová

Vyvěšeno:

Razítko, podpis:

Sejmuto:

Razítko, podpis: